

Tietoaiika

9/2000

Tietoaika

s. 5-7

Vain puolet bensiniin hinnan-noususta on peräisin öljyn maailman-markkina-hinnasta.

Kannen maalaus:
"Saisipa talviunen päästä kiinni"
Marja-Leena Pulkkinen

4 PUOLI MILJOONAA LUKUTAIDOTONTA?

5 INFLAATIOPEIKKO – VAIKO EURO HEIKKO?

6 BENSIININ KALLISTUMISESTA VAIN PUOLET MAAILMANMARKKINAHINTOJEN NOUSUA

8 RAKENNUSTUOTANTO KOHTA 80-LUVUN HUIPPUVUOSIEN TASOLLA

12 PUOLET SUOMALAISISTA

14 LÄHIKUVA VÄESTÖRÄJÄHDYKSESTÄ

16 KUOLLEISUUS LASKI, HEDELMÄLLISYYS PYSYI

18 KOTIMAAN KATSAUS

- Konkurssseja vähemmän, konkurssifirmat suurempia
- Kurssimuutokset söivät puolet valtion velan lyhentymisestä
- Tuotannon kasvu edelleen ripeää
- Teollisuustuotanto kasvoi 11 prosenttia
- Teollisuusyritysten liikevaihto kasvoi 17 prosenttia
- Rakennuskustannukset nousivat vuodessa 3,1 prosenttia
- Asuntojen reaali hinnat jopa laskivat
- Yleistukkukaupan kannattavuus parani vuonna 1999
- Kuluttajabarometri: Kestotavaroiden ostamisen kannattavuus heikentynyt
- Työttömyysaste 7,8 % heinäkuussa
- Ansioiden nousu nopeinta neljään vuoteen
- Inflaatio heinäkuussa 3,7 prosenttia
- Tuottajahinnat nousivat edelleen
- Matkailu kasvoi alkuvuonna 5 prosenttia

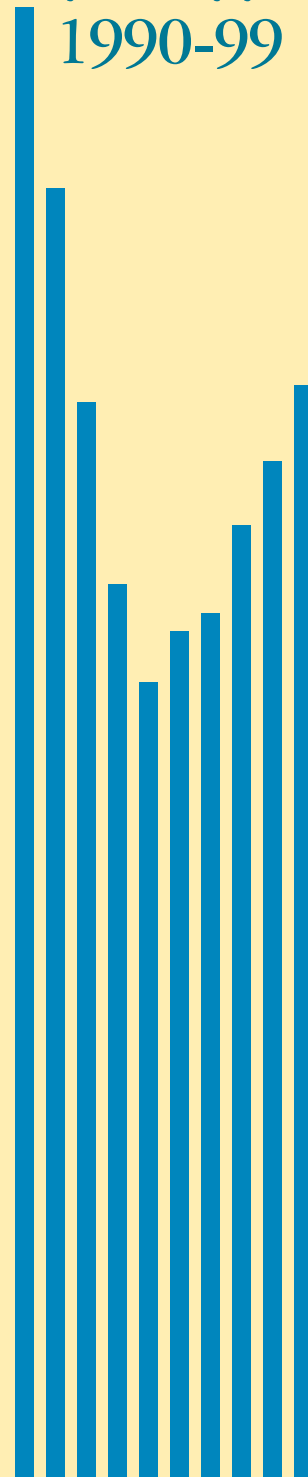
28 KANSAINVÄLINEN KATSAUS

Yli puolet kuolleista lapsia ja nuoria kehitysmaissa
Botswanassa joka kolmannella HIV
EU-väki kasvoi hiukan
Euroinflaatio pysyi 2,4 prosentissa

30 KUUSELAN KUVIOT

Peikkojen kuvaamisessakin pätevät säännöt

Rakennusalan työllisyys 1990-99

s. 8-11

Kotimaan katsauksen taulukot

- 19** Kokonaistuotannon kuukausikuvaaja
Kansantalouden kysyntä ja tarjonta
Valtionvelka
Valtion tulot ja menot
- 20** Markkinahakkuut
Teollisuustuotannon volyyymi-indeksi
- 21** Konkurssit
Myönnetyt rakennusluvut
Rakennuskustannusindeksi
Asuntotuotanto
Asuntojen hinnat
- 22** Ulkomaankauppa
Vaihtotase
Keskeisiä valuuttakursseja
Keskeisiä korkoja
- 23** HEX-osakeindeksi
Kaupan myynti
Yleisön talletukset pankeissa
Pankkien luotot yleisölle
- 24** Työttömyys
Työllisyys
- 25** Palkansaajien ansiotasoindeksi
Julkisten menojen hintaindeksi
Kuluttajahintaindeksi
Tuotannon hintaindeksi (1949=100)
Tukkuhintaindeksi (1949=100)
- 26** Tuontihintaindeksi
Vientihintaindeksi
Teollisuuden tuottajahinta,
kotimarkkinoiden
perushinta-, tukkuhintaindeksi
- 27** Rekisteröidyt uudet autot
Majoitustoimint
Väestönmuutokset

Aikasarjataulukot

- 19** Bruttokansantuote
20 Teollisuustuotannon volyyymi-indeksi
21 Rakennuskustannusindeksi
22 Ulkomaankauppa
23 Kaupan myynnin määräindeksi
24 Työmarkkinat
25 Kuluttajahintaindeksi
26 Tukkuhintaindeksi
27 Väkiluku

28 Kansainvälisen katsauksen taulukko

- Väkiluku • BKT • BKT/as. • BKT vuosimuutos •
Teollisuustuotanto • Työttömyysaste • Kuluttajahinnat
• Vähittäiskaupan myynti • Osakkeiden hinnat

s. 14-17

Väestötieteellinen aarre Ambomaan kirkoissa

Mikä maksaa?

Inflaatio on jälleen nousutaloudellisen keskustelun tapetille. Inflaatio on peikko siksi, että sitä ei oikein tunneta. Tässä lehdessä Tilastokeskuksen inflaatioasiantuntija purkaa peikkoa osiin Suomen tämänhetkessä tilanteessa (s. 5-7).

Puolet nykypeikosta on tullut ulkomailta. Bensiinin lisäksi tuonti-inflaatioon lasketaan asumismenojen sekä alkoholin ja tupakan hintojen nousua. Tosin bensiinin hinnan noususta vain puolet on ulkomaista perua.

Peikon käyttäytymistä voi myös ennakoita. Useimpien hintoja viimeaikoina nostaneiden tekijöiden vaikutus näyttää vaimentuvan lähitulevaisuudessa, mikä ennustaisi inflaation vaimentumista.

Tärkeä mutta vaikeasti ennakoitava inflaatiotekijä ovat kuitenkin palkankorotukset. Jos ne ylittävät tuotavuuden nousun, näkyy kustannustason nousu helposti myös hinnoissa. Palkankorotusten aiheuttama kustannuspaine on viime aikoina pysynyt melko kohtuullisena, vaikka työllisyys on selvästi parantunut. Sen osoittaa mm. rakennusalan katsauksemme yhteydessä esitetty kuvio (s. 11) rakennusalan liikevaihdon ja palkkakustannusten kehityksestä.

Jussi Melkas ■

Tieto aika

ISSN 0781-0644
Ilmestyy 12 kertaa vuodessa
WWW-sivut:
www.tilastokeskus.fi/tieto aika

PL3A, 00022 TILASTOKESKUS
Sähköposti (Internet):
tiedotus.tilastokeskus@tilastokeskus.fi
henkilöt: etu.sukunimi@tilastokeskus.fi
faksi (09) 1734 2354
p. (09) 17341

PÄÄTOIMITTAJA:
Jussi Melkas,
p. 1734 3200

TOIMITUSSIHTEERIT:
Jouni Kotkavuori,
p. 1734 2269
Mikko Erjos,
p. 1734 2236

TYÖRYHMÄ:
Mikko Mäkinen (informaatikko),
Aila Marjamäki (taitto),
Irene Matis (ulkoasu),
Jussi Korpi (kuviutus).

TILAUKSET:
Annikki Naukkarinen,
p. 1734 2531
Irttonumero: 39 mk,
vuosittilau 12 numeroa
vuodessa: 410 mk,
kestotilau: 350 mk.

PAINOPAikka:
Uusimaa Oy

Puoli miljoonaa lukutaidotonta?

Globaali toiminta edellyttää kansainvälisesti vertailukelpoista tietoa. Tilastojen harmonisointityö on viime vuosina keskittynyt taloustilastoihin. Jatkossa tilastojen yhdenmukaistaminen etenee väistämättä myös sosiaali- ja yhteiskuntatilastoihin. Osallistuminen kansainvälisiin tilasto- ja tutkimushankkeisiin tuo lisäarvoa myös kotimaisiin politiikkatarpeisiin. Kansainväliset benchmarking-selvitykset ovat kysytyjä myös yrity maailmassa.

Hyvän esimerkin hyödyllisestä kansainvälisestä tilastoyhteistyöstä tarjoaa aikuisten lukutaitotutkimus, johon Suomikin on osallistunut ja josta ensimmäiset raportit on äskettäin julkaistu. Suomalaisten lukutaitoa ja eri tavoin hankittua osaamista voidaan nyt ensimmäisen kerran vertailla muiden maiden tasoon. Suomen aineiston kokoamisesta vastasivat Tilastokeskus ja Jyväskylän Yliopiston Koulutuksen tutkimuslaitos.

Tutkimuksessa selvitettiin aikuisväestön funktionaalista lukutaitoa eli sitä, miten he selviytyvät tietoyhteiskunnan työlle ja oppimiselle asettamista lukutaitovaatimuksista. Etenkin työelämän lukutaitovaatimukset ovat monipuoliset. Lukutaidon monipuolisuutta arvioitiin asiategstin lukutaitona, dokumenttien käyttötaitona ja matematiikkaa soveltavana kvantitatiivisena lukutaitona.

Tutkimuksen mukaan suomalaisten aikuisten lukutaito oli hyvää kansainvälistä tasoa. Suomi sijoittui kahdenkymmenen vertailumaan joukossa kolmanneksi Ruotsin ja Norjan jälkeen. Esimerkiksi Yhdysvallat ja Saksa sijoittuivat keskikastiin. Heikoimmin sijoittuivat vertailumaista Chile, Puola ja Portugali.

Tutkimuksen tulokset eivät sinällään olleet kovin yllättäviä ja monilta osin ne vahvistivat jo aikaisemmin tiedossa olleita asioita. Tulokset ovat kuitenkin kiinnostavia ja herättävät toivottavasti koulutuspoliittista keskustelua.

Tutkimuksen mukaan kaksi kolmasosaa suomalaisesta aikuisväestöstä lukee hyvin eli täyttää tietoyhteiskunnan jatkuvan oppimisen lukutaitovaatimukset. Noin yksi viidesosa ylittää ylimmälle taitotasolle. Kolmasosa aikuisista on kuitenkin sellaisia, joiden luku-

taito ei ainakaan kaikilta osin riitä toimimiseen nykyaikaisessa tietoyhteiskunnassa. Kaikkiaan kymmenesosa suomalaisesta aikuisväestöstä jäi tutkimuksessa määritellylle heikoimmalle suoritustasolle. Aikuisväestöstä noin puoli miljoonaa sijoittui vähintään yhdellä osa-alueella alimmalle suoritustasolle.

Ikäluokkien lukutaitoerot todettiin Suomessa melko suuriksi, joskin sama havainto voidaan tehdä monissa muissakin maissa. Nuoret menestyvät yleensä erinomaisesti, vanhemmilla ikäluokilla on ongelmia myös lukemisessa. Muodollinen koulutus todettiin lukutaidon keskeiseksi selittäjäksi. Monipuolinen kielitaito liittyi monipuoliseen ja korkeatasoiseen lukutaitoon. Vanhempien koulutustaustalla oli voimakas yhteys vielä aikuistenkin lukutaitoon. Lukutaidolla todettiin olevan selvä yhteys myös työllistymiseen ja työssä menestymiseen.

Lukutaidolla kuten koulutuksella yleensä näyttää olevan taipumus kasautua; pisimmälle koulutetut ja hyvän lukutaidon saavuttaneet osallistuvat innokkaimmin aikuiskoulutukseen. Ne, jotka olisivat eniten koulutuksen tarpeessa, eivät siihen osallistu.

Yllättävää, tai sitten ei, mutta suhteessa muihin maihin Suomessa puutteita esiintyi etenkin kvantitatiivisessa eli matematiikkaa soveltavassa lukutaidossa. Siinä Suomen taso jäi vertailumaiden keskitasolle ja selvästi heikommaksi kuin muissa Pohjoismaissa. Olen itse puhunut usein tilastojen lukutaidon puutteista ja tämä tutkimus osoittaa huoleni aiheelliseksi. Onko niin, että teknologian tarjoamien apuvälineiden myötä olemme menettämässä kykymme soveltaa matemaattista ajattelua arkisissa tilanteissa ja työtehtävissä.

Lukutaito myötäilee yhteiskunnan ja kulttuurin muutosta. Tietoyhteiskunnan vaatimukset lukutaidolle ovat toiset kuin alkutuotanto- tai teollisen ajan. Lukutaidon luonteen dynaamisuus ja monimuotoisuus tuovat haasteita yksityiselle ihmiselle. Tämä Suomen puolen miljoonan aikuisen 'lukurajoitteisen' joukko asettaa uusia vaatimuksia myös koulutusjärjestelmälle.

Timo Relander, Tilastokeskuksen pääjohtaja

Inflaatiopeikko – vaiko euro heikko?

Ilkka Lehtinen

Mistä on inflaatiopeikko tehty – Suomessa ja EU:ssa? Pitkälti tuontitarpeista, osoittaa inflaatioasiantuntijamme, joka epäilee Euroopan keskuspankin torjuvan todellisuudessa koronnostoillaan heikon euron peikkoa.

Mukana on myös laskelma, joka osoittaa että bensiinin raju kallistuminen on vain puoliksi peräisin maailmanmarkkinahinnoista.

Inflaatio herättää tänä päivänä intohimoja niin Frankfurtissa, Brysselissä kuin meillä koto-Suomesakin. Euroopan keskuspankki ja EU-maiden omat keskuspankit, valtiovarainministeriöt ja tutkimuslaitokset analysoivat kuumeisesti inflaation syitä ja yrittävät ennustaa tulevaa kehitystä. Keskustelu käy vilkkaana siitä, onko Euroopan talous ylikuumentunut, onko inflaatiovaara todellinen ja pitäisikö korkoja vielä nostaa.

Suomalaisten tutkimuslaitosten inflaatioennusteet muistuttavat Suomi-Ruotsi maaoittelua – taisto on tasaväkistä, voitto on saatava ja otsikoissa pysyttävä tai maine menee.

Heinäkuun inflaatiosta puolet tuontitavaraa

Mikä tällä hetkellä ylläpitää Suomen inflaatiota eli mistä hintojen nousu on

peräisin? Onko inflaatio kotoperäistä vai heiluttaako maailmantalous jälleen pientä Suomea? Taulukossa I on jaettu heinäkuun 2000 kuluttajahintaindeksin vuosimuutos eri tekijöihin.

Jos bensiinin, polttoöljyn ja asuntojen hinnat sekä asuntolainojen korot, vuokrat ja muut asumiskustannukset olisivat viimevuotisella tasolla, olisi inflaatio meillä nyt 1,3 prosenttia.

Inflaation syyt voidaan jakaa myös kotimaisiin ja tuontitekijöihin. Tuonti-inflaatioon voidaan laskea:

- Polttoaineet ja matkat 0,9 %
- Asuntolainojen korot 0,4 %
- Osa muusta asumisesta 0,1 %
- Osa alkoholijuomista ja tupakasta 0,1 %
- Osa muista hyödykkeistä 0,3 %
- **Yhteensä 1,8 %**

Tuontihintojen osuus hintojen noususta on tällä hetkellä noin 1,8 prosent-

Ilkka Lehtinen on työskennellyt kuluttajahintaindeksin parissa yli 20 vuotta.

tiyksikköä eli puolet kokonaisinflaatiosta.

Kotoisesta inflaatiosta vajaan 0,5 prosenttiyksikköä selittyy valtiovallan omilla hinnankorotuksilla. Noin kolmannes inflaatiosta selittyy palkankorotuksilla ja kiihtyneellä tavaroiden ja palvelusten kysynnällä.

Suomen inflaatio on tällä hetkellä selvästi EU-maiden keskiarvon yläpuolella kuten kuviosta I nähdään. Inflaation pääsyyt, eli energiatuotteiden hintojen nousu ja heikko euro, ovat samat kaikissa EU-maissa.

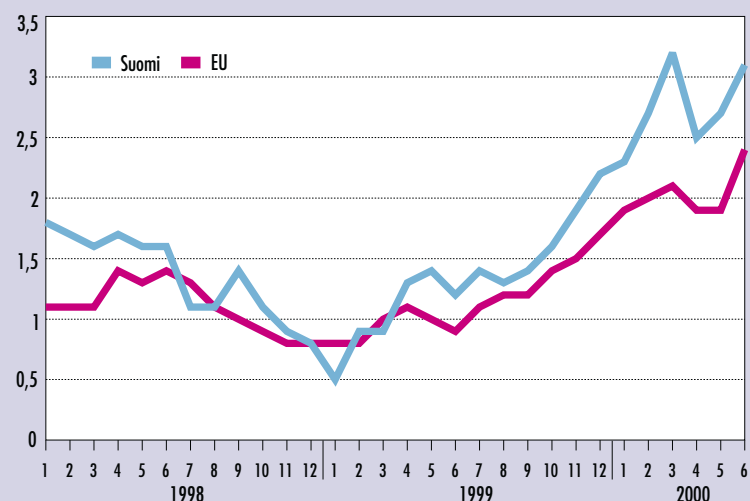
Taulukko 1.

KULUTTAJAHINTAINDEKSIIN VUOSIMUUTOS HEINÄKUUN 2000 JA SEN OSATEKIJÄT, %

	vuosimuutoksen osatekijät 7/2000	%-osuus
KOKONAININDEXI	3,7	100
Polttoaineet	1,1	30,2
Matkat	0,2	6,4
Asuminen yhteensä	1,1	30
- Vuokrat	0,2	-
- Asuntojen hinnat (poistot)	0,3	-
- Asuntolainojen korot	0,4	-
- Hoitovastikkeet ja muut kulut	0,2	-
Alkoholijuomat ja tupakka	0,3	7,1
Valtion budjettipäätökset	0,2	6,7
Elintarvikkeet ja juomat	0,1	2,5
Muut tavarat ja palvelut	0,6	17,1

Kuvio 1.

YHDENMUKAISTETUN KULUTTAJAHINTAINDEKSIIN VUOSIMUUTOS SUOMESSA JA KOKO EU:SSA, %

Bensiinin kallistumisesta vain puolet maailmanmarkkinahintojen nousua

Bensiinin hinta on Suomessa nousut 180 penniä puolestoista vuodessa ja yleinen käsitys on se, että nousu johtuu maailmanmarkkinahinnan noususta. Se on vain puoliksi totta.

Taulukossa 2 on verrattu bensiinin hinnanmuodostusta tammikuussa 1999 ja heinäkuussa 2000. Maailmanmarkkinahinta, mitattuna kiinteällä

dollarikurssilla, on nostanut bensiinin litrahintaa noin 90 penniä eli vain puolet kokonaisnoususta.

Dollarin vahvistuminen on lisännyt hintaa vajaat 30 penniä, ja arvonlisävero, joka on aina 22 prosenttia polttoaineverollisesta kokonaishinnasta, on nostanut hintaa reilut 30 penniä. Öljy-yhtiöiden, kuljetuksen ja jakelu-

asemien kate on noussut myös noin 30 penniä litralta.

Laskelman perustana ovat bensiinin maailmanmarkkinahinta, dollarin kurssi, polttoaineveron määrä ja Tilastokeskuksen keräämä bensiinin keskimääräinen vähittäismyyntihinta. Näiden avulla voi laskea arvonlisäveron osuuden ja katteen.

Taulukko 2.

BENSIININ LITRAHINNAN MUODOSTUMINEN TAMMIKUUSSA 1999 JA HEINÄKUUSSA 2000, penniä

	tammi 99	heinä 00	Erotus
Maailmanmarkkinahinta			
- 1/99 \$ kurssilla	37	128	+ 91 penniä
- 7/2000 \$ kurssilla	-	155	+ 27 penniä
- ALV:n osuus	96	128	+ 32 penniä
- Polttoainevero	332	332	-
- Kate (Öljy-yhtiö, kuljetus, jakeluasema)	65	95	+ 30 penniä
Yhteensä	530	710	+ 180 penniä

Tietämiemme osatekijöiden kautta voimme laskea arvonlisäveron osuuden ja katteen bensiinin hinnasta, Ilkka Lehtinen toteaa.

Inflaation ennakointi – faktaa vai kahvinporoja?

Voidaanko inflaatiota ennakoida muuten kuin tutkimuslaitosten taloudellisten mallien avulla. Vastaus kysymykseen on kyllä, kunhan tutkitaan tarkasti menneitä kehitystä ja arvioidaan nyky päivän valossa talouden tärkeimpien tekijöiden kehitysnäkymät.

Tulevaa hintakehitystä arvioitaessa on tärkeää muistaa, että inflaatiiossa – eli kuluttajahintaindeksin 12 kuukauden muutoksessa – joka kuussa vertailuun tulee mukaan yksi uusi kuukausi ja toisaalta yksi vanha jää pois. Siksi on oleellista katsoa, miten tämän vuoden kuukaudet ovat käyttäytyneet ennustettaessa ensi vuoden inflaatiota.

Heinäkuussa 2000 hinnat pysyivät paikoillaan, mutta silti inflaatio kiihtyi kesäkuun 3,5 prosentista 3,7 prosenttiin. Tämä selittyi sillä, että vuosi sitten kuukausimuutos kesäkuusta heinäkuuhun oli -0,2 prosenttia ja tänä vuonna nolla prosenttia.

Jos bensiinin litrahinta pysyy ensi vuoden heinäkuuhun asti noin seitsemän markan tasolla, niin vuoden kuluttua sen vaikutus inflaatioon putoaa nolnaan, ja kuluttajahintojen vuosinousu, inflaatio, laskee pelkästään tämän takia alle 2,5 prosentin.

Raaka-aineiden maailmanmarkkinahintojen kehitys vaikuttaa Suomen kaltaisten tuonnista riippuvien maiden inflaatioon voimakkaasti. Tällä hetkellä suurin vaikutus on öljyn hintakehityksellä. Voidaan ennakoida, että vuoden kuluttua öljyn maailmanmarkkinahinta on alhaisemmalla tasolla kuin nyt ja näin inflaatiopaineet tältä osin ovat poissa. Päinvastoin öljytuotteiden mahdollinen hintojen lasku voi alentaa inflaatiota ensi vuoden puolella. Muidenkaan yksityisen kulutuksen kannalta tärkeiden raaka-aineiden maailmanmarkkinahintojen ei oleteta nousevan ensi vuoden aikana.

Valuuttakurssien muutokset eli käytännössä euron ja dollarin välinen kurssimuutos heiluttaa myös kulutta-

jahintoja. Heikentynyt euro on nostanut hintoja koko Euroopassa viimeisen puolentoista vuoden aikana. Bensiinin litrahinnan noususta dollarin kurssin vahvistuminen selittää lähes 30 penniä kuten taulukosta 2 nähdään. Valta osa ekonomisteista ennustaa, että euro vahvistuu seuraavan vuoden aikana. Jos näin käy, Euroopan inflaatiopaineet vähenevät.

Korkotason kehitys riippuu pitkälti Euroopan keskuspankin toimista ja koko Euroopan sekä myös Yhdysvaltojen taloudellisesta kehityksestä. Suomen omilla päätöksillä ja talouden kehityksellä on lyhyellä tähtäimellä pieni vaikutus maamme korkotasoon. Jos euro vahvistuu seuraavan vuoden aikana, korot tulevat pikemminkin laskemaan kuin nousemaan. Kuvasta 2 nähdään miten Euroopan keskuspankki on yrittänyt pitää Euroopan ja Yhdysvaltojen keskuspankkikorkojen suhteen vakaina, jottei euron arvo heikkenisi liikaa.

Palkankorotusten merkitys on noussut Suomessa rahaliiton oloissa

entistäkin tärkeämmäksi tekijäksi kotimaisen inflaation ja työllisyyspolitiikan kannalta. Jos palkankorotukset nousevat yli tuottavuuden nousun, hinnat kohoavat ja työllisyys huononee kilpailukyyn heikkenemisen myötä. Varsinkin palveluilla on vaikeaa nostaa jatkuvasti tuottavuutta ja palkankorotukset siirtyvät helposti hintoihin.

Valtion ja kuntien tariffien nousulla on ollut Suomessa perinteisesti suuri vaikutus inflaatioon. Tämän vuoksi valtion ja kuntien budjeteista voidaan osaltaan ennakoita seuraavan vuoden inflaatiota.

Yleinen taloudellinen kehitys, eli bruttokansantuotteen muutos, vaikuttaa muuttoliikkeeseen ja yksityiseen kysyntään ja näiden kautta asuminen, tavaroiden sekä palvelujen hintoihin. Tällöin puhutaan kysyntäinflaatiosta. Kysyntäinflaatio on näkynyt viime vuosina Suomessa voimakkaimmin vuokrien sekä asuntojen ja palveluiden hintojen nousuna. Palvelujen hintojen vuosimuutos oli heinäkuussa 4,9 prosenttia eli selvästi yli keskimääräisen hintojen nousun. Vahvana jatkuva talouden kasvu pitää kysyntäinflaatiota yllä ensikin vuonna.

Inflaation ennakoiminen muiden hintaindeksien kehityksestä

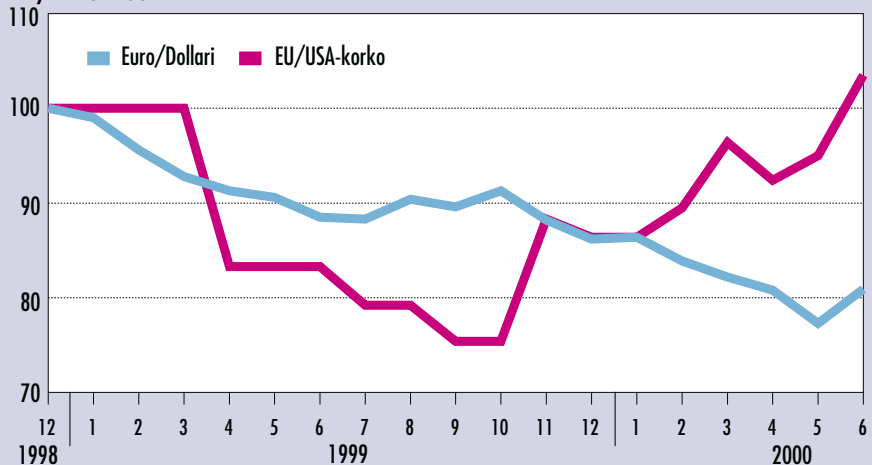
Voidaanko inflaatiota ennakoita muiden – hinnoitteluketjussa ennen kuluttajahintoja – olevien hintaindeksien kuten tuontihinta-, teollisuuden tuottajahinta- tai rakennuskustannusindeksin avulla? Näkyvätkö pörssikurssien heilahtelut kuluttajahintaindeksissä ja millä viipeellä?

Tuontihinnat laskivat enimmillään noin seitsemän prosentin vuosivauhdilla loppuvuonna 1998. Tuontihinnat kääntyivät nousuun kesällä 1999 ja jyrkkään nousuun vuoden 1999 viimeisellä neljänneksellä. Nousuvauhti ylsi noin 15 prosenttiin alkuvuonna 2000.

Kuluttajahintojen nousu nykytasolle alkoi vasta vuoden 1999 loppulla eli reilut puoli vuotta tuontihintojen nousun alun jälkeen. Tuontihintojen muutoksesta, varsinkin jos raaka-aineiden hinnoissa tapahtuu voi-

Kuvio 2.

EURON JA DOLLARIN SUHTEN SEKÄ EU:N JA USA:N OHJASKORKOJEN SUHTEN KEHITYS, 12/1998=100

makkaita muutoksia, voidaan ennakoita kuluttajahintojen lähikuukausien kehitystä. Tänä päivänä tosin esimerkiksi öljyn maailmanmarkkinahintojen heilahtelut siirtyvät polttoaineiden kuluttajahintoihin välittömästi ilman viiveitä, mutta pesuvadin ja muiden öljyä sisältävien kulutustavaroiden hinnat nousevat joidenkin kuukausien viiveellä raakaöljyn hinnan nousun jälkeen.

Rakennuskustannusindeksin vuosimuutos on kehittynyt lähes samassa tahdissa kuin kuluttajahintojen muutos, eli sen kehityksestä ei ole juuri apua ennustettaessa kuluttajahintojen muutosta.

Pörssikurssien muutos taas elää niin omaa elämäänsä, että lyhyellä tähtäimellä sen ja kuluttajahintojen kehityksen välillä on vaikea havaita selvää yhteyttä. Hyvän taloudellisen kehityksen aikana pörssikurssien nousu voidaan tulkita samantapaiseksi kysyntäinflaatioksi kuin esimerkiksi palvelujen hintojen nousu.

Pörssikurssien ja asuntojen hintojen muutoksen välillä havaittiin Suomessa vielä 90-luvun alussa selkeä yhteys, mutta tänä päivänä pörssiyhtiöiden omistuksen siirryttyä paljolti ulkomaisiin käsiin yhteys on heikentynyt.

VVM:n inflaatioennuste realistinen

Kun ynnätään talouden tärkeimpien tekijöiden ensi vuoden kehitysnäky-

mät – maailmanmarkkinahintojen laskusuunta, euron vahvistuminen, korkotason nousun pysähtyminen, valtion ja kuntien tariffien maltilliset korotussuunnitelmat sekä veronalennuksilla pohjustetut palkkaneuvottelut – näyttää valtiovarainministeriön vuoden 2001 budjetin perusteena oleva vajaan kahden prosentin inflaatioennuste hyvinkin realistiselta.

Peikko pysyy piilossa, EKP puolustaa euroa

Inflaation kiihtyessä Euroopan keskuspankki on nostonut korkoja tarkoitukseenaan hillitä talouden ylikuumenemistä. Edellä esitetyn perusteella voidaan ihmetellä, miksi keskuspankki perustelee koronnostoa hintojen nousulla, vaikka Euroopan sisäsyntyinen inflaatio on selvästi alle keskuspankin kahden prosentin inflaatiotavoitteen ja suurten maiden kuten Saksan teollisuustuotanto on pikemminkin lasku- kuin noususuunnassa.

Euroopan rahaliiton laajenemisen kannalta on tärkeää, että luottamus euroon palautuu. Koron noston takana taitaakin olla enemmän huoli euron arvon heikkenemisestä kuin inflaatiosta.

Rakennustuotanto kohta 80-luvun huippuvuosien tasolla

Rakentamisen nousu näkyy paitsi kasvukeskusten katukuvassa myös rakennusyritysten kohentuneessa kannattavuudessa. Vapaarahoitteinen tuotanto on lisääntynyt ja valtion tuki-panos pienentynyt. Alan suurtyöttömyys on jo vaihtumassa orastavaan työvoimapulaan.

Pekka Lith

Rakentamisen tuotoksen arvo oli kansantalouden tilinpidon ennakkotietojen mukaan 80 miljardia markkaa vuonna 1999. Edelliseen vuoteen verrattuna tuotoksen arvo kasvoi runsaat 9 prosenttia. Kuluvana vuonna rakentamisen tuotoksen arvon odotetaan nousevan Rakennusteollisuuden Keskusliitto RTK:n mukaan yli 90 miljardiin markkaan.

Talonrakentamisessa aloitettu uudistuotanto kohosi 40 miljoonaan kuutioon ja myönnetty rakennusluvut 44 miljoon

aan kuutioon vuonna 1999. Aloitettussa uudistuotannossa kasvua edellisestä vuodesta oli yhdeksän prosenttia ja myönnettyissä rakennusluvuissa viisi prosenttia. Silti määrät jäävät selvästi jälkeen vuosi- en 1989-90 noin 60-70 miljoonan kuutioon tasosta.

Asuntotuotanto vahvassa vedossa

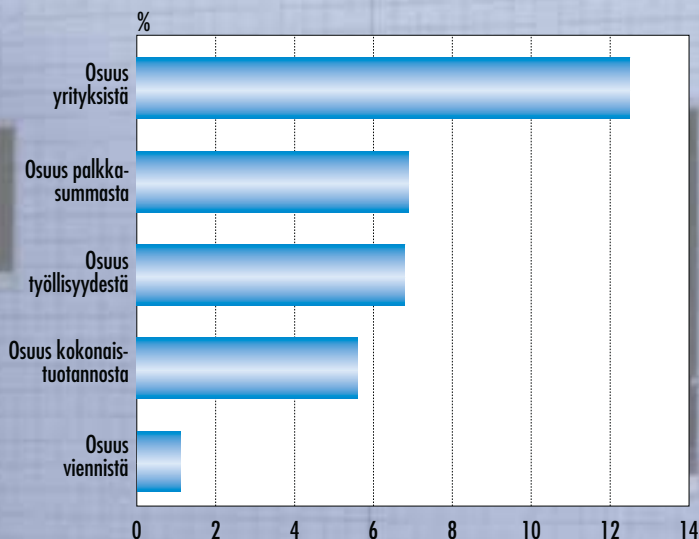
Vuonna 1999 aloitettiin 35 000 asunnon rakentaminen. 90-luvun puoleen väliin verrattuna maamme asunto-

tuotanto on kaksinkertaistunut. Muutaman viime vuoden aikana kasvu on johtunut vapaarahoitteisen asuntotuotannon lisääntymisestä. Sitä vastoin valtion asuntorahaston (ARA) tukemaa tuotantoa on vähennetty suhdannepoliittisista syistä.

Asuntotuotanto on keskittynyt pääkaupunkiseudulle sekä muutamiin maakuntien kasvukeskuksiin. Syynä on maan sisäinen muuttoliike, 90-luvulla patoutunut asuntojen kysyntä, kotitalouksien ostovoiman kasvu ja pitkät asuntolainat. Myös Suomen talous- ja rahaliiton jä-

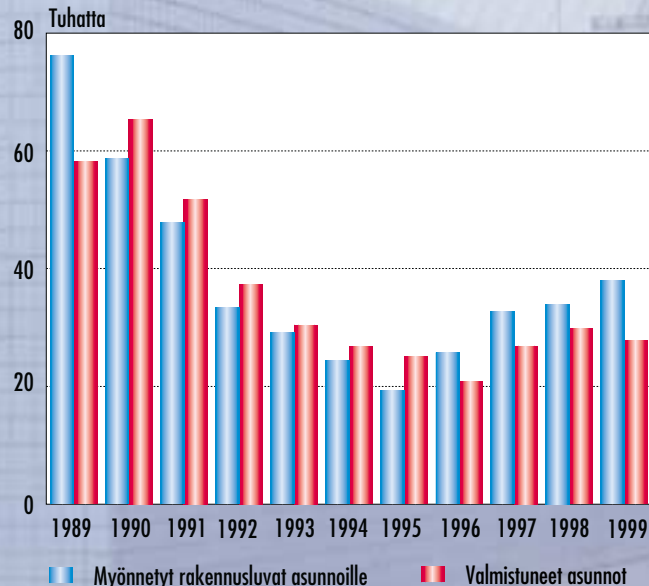

RAKENTAMINEN KANSANTALOUDESSA, %

Lähde: Yritys- ja toimipaikkarekisteri ja kansantalouden tilinpito, Rakennusteollisuuden keskusliitto.

MYÖNNETYT RAKENNUSLUVAT ASUNNOILLE JA VALMISTUNEET ASUNNOT, KPL

Lähde: Rakennustuotantotilastot, Tilastokeskus.

senyys (EMU) on tuonut aikaisempaan matalamman ja vakaamman korkotason asunnonostajille.

Asiantuntijoiden mukaan vapaarahoitteinen asuntotuotanto kasvaa edelleen lähivuosina, joskin rakentamista saattavat hillitä pääkaupunkiseudun tonttipula ja pula ammattityövoimasta. Asuntojen hintojen nousu voi myös hidastaa muuttovirtaa pääkaupunkiseudulle. Etlan mukaan vuonna 2005 ylitetään kuitenkin 45 000 asunnon aloitusmäärä.

Uusien liike- ja toimistotilojen kysyntä vilkasta

Muussa talonrakentamisessa eniten on lisääntynyt liike- ja toimistotilojen rakentaminen. Tyhjiä liike- ja toimistotiloja on kasvukeskuksissa niukasti ja niiden vuokrat ovat nousussa.

RTK:n mukaan kuluvana ja ensi vuonna toimitilarakentamisessa aloitetaan noin seitsemän miljoonan kuution rakennustyöt, mikä on yhtä paljon kuin vuosina 1985-87.

Muun talonrakentamisen kasvu hidasta

Teollisuus- ja varastotilojen rakentaminen väheni viime vuonna selvästi. Myös maatalouden rakennustoiminta supistui, sillä EU-jäsenyyden tuoman rakennemuutoksen nopein vaihe on takanapäin. Maailmantalouden myönteiset kasvunäkymät ja teollisuuden hyvä rahoitusasema voivat kuitenkin lisätä teollisuuden investointeja rakentamiseen lähivuosina.

Julkisten palvelurakennusten, kuten hoitoalan rakennusten, kokoontumisrakennusten (urheiluhallit yms.) ja opetus-

rakennusten, aloitusmäärät ovat pysytelleet varsin alhaisella tasolla koko 90-luvun ajan. Syynä on ollut erityisesti kuntien heikentynyt rahoitusasema. Julkisen alan rakentaminen on keskittynyt vahvasti pääkaupunkiseudun urheiluhallien, päiväkotien ja koulujen rakentamiseen.

Uudistuotanto syönyt voimavaroja korjausrakentamisesta

RTK:n mukaan korjausrakentamisen arvo on tänä vuonna noin 30 miljardia markkaa, mikä on noin 45 prosenttia talonrakentamisesta. Suomessa korjataan enemmän kuin koskaan aiemmin. Korjausrakentamisen osuus talonrakentamisesta on kuitenkin supistunut, sillä uudisrakentamisen voimakas lisääntyminen on rajoittanut korjausrakentamisen kasvua.

Myös valtion myöntämien asuntojen perusparannuslainojen ja korjausavustusten määrää on pienennetty, jotta rakennusmarkkinat eivät ylikuumentuisi. Toisaalta vanhojen asuntojen vilkas kauppa ja vanhojen liike- ja toimitilojen muutostyöt uusien omistajien tarpeisiin lisäävät korjausrakentamista. Lähivuosina myös 70-luvulla rakennetut asunnot alkavat tulla korjausikään.

Maa- ja vesirakentaminen julkisen alan hankkeiden varassa

Maa- ja vesirakentaminen ei ole vilkastunut samassa määrin kuin asuntotuotanto ja muu talonrakentaminen. Maa- ja vesirakentaminen on pitkälti julkisen alan rakentamista, jota ovat rajoittaneet valtion ja kuntien säästötoimenpiteet. Suomessa ei ole myöskään aloitettu kuluvana vuonna yhtään suurta perusinfrastruktuurihanketta.

Maa- ja vesirakennusala vaivaavat suuret suhdannevaihtelut. Suunnitelmissa on kuitenkin useita suurkohteita, kuten esimerkiksi Vuosaaren sataman ja sataman

YLI 100 TYÖNTEKIJÄN RAKENNUSYRITYSTEN KANNATTAVUUDEN JA RAHOITUSASEMAN KEHITYS 1997-99, prosenttia

	1997	1998	1999
Käyttökate/liikevaihto	5	4,6	5,2
Rahoitustulos/liikevaihto	3,3	3,3	4,2
Kokonaisvelat/liikevaihto	32,5	31,7	31,5
Omararaisuusaste	36,7	36,3	38,1

Käyttökate esittää yrityksen liiketoiminnan tuloksen ennen poistoja ja rahoituseriä. Rahoitustulos kuvaa yrityksen kykyä selviytyä varsinaisen ja muun säännöllisen liiketoiminnan tuotoilla mm. poistoista, lainojen koroista ja voitonjakoeristä. (Lähde: Teollisuusyritysten tilinpäätöstilasto, Tietoja teollisuuden ja rakentamisen suurista yrityksistä 1999, Yritykset 7/2000, Helsinki 2000).

tie- ja ratayhteyksien rakentaminen sekä ydinjätevaraston ja maakaasun länsiputken rakentaminen. Myös uudistalojen lisääntyneet maarakennustyöt pitävät maa- ja vesirakentamista käynnissä.

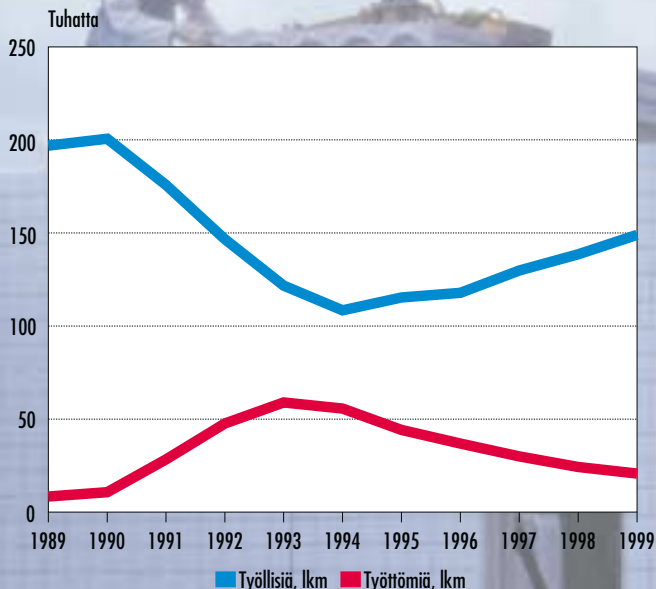
Kannattavuus kohentunut

Vaikka rakentaminen on jatkanut voimakasta kasvuaan jo neljättä vuotta, on rakennusyritysten kannattavuus noussut

tydyttävälle tasolle vasta vuonna 1999. Tilastokeskuksen laatimat tilastot yli 100 työntekijän rakennusyrityksistä kertovat, että alan käyttökate nousi viime vuonna keskimäärin 5,2 prosenttiin ja rahoitustulos 4,2 prosenttiin liikevaihdosta.

Suurten rakennusliikkeiden rahoitusraenteet ovat kunnossa. Omaa pääomaa oli 5,7 miljardia markkaa, eli 38 prosenttia taaseen loppusummasta. Kokonaisvelkojen osuus on vähentynyt 32 prosenttiin ja mak-

RAKENNUSALAN TYÖLLISYYS JA TYÖVOIMA 1989-1999

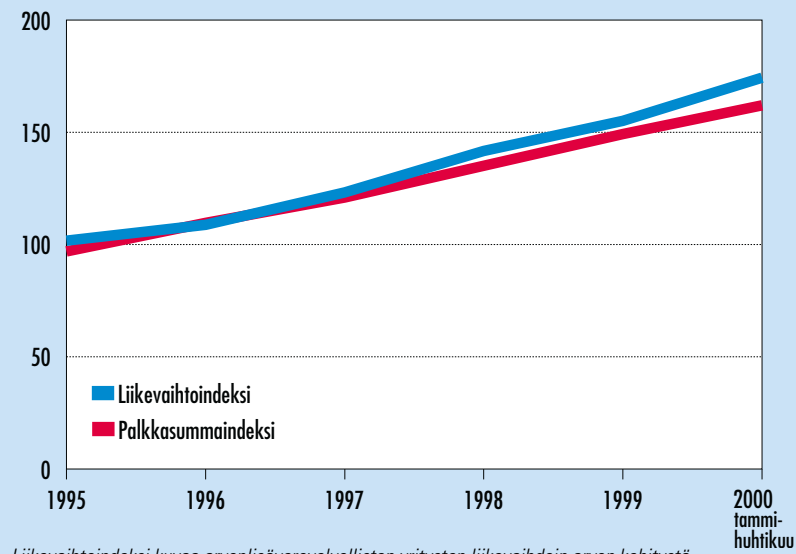

Lähde: Työvoimatutkimus, Tilastokeskus.

TYÖTTÖMYYSASTE 1989-1999, %

RAKENNUSALAN LIIKEVAIHTO- JA PALKKAINDEKSIIN TRENDIKEHITYS 1995-2000

Liikevaihtoindeksi kuvaa arvonlisäverovelvollisten yritysten liikevaihdoin arvon kehitystä.
Palkkasummaindeksi kuvaa työnantajasuorituksia maksavien yritysten palkkasumman kehitystä.
(Lähde: yritysten suhdanteet, Tilastokeskus)

setut nettokorot 0,4 prosenttiin liikevaihdosta. RTK:n mukaan myös pienten ja keskisuurten yritysten kannattavuus ja rahoitusasema ovat kehittyneet suotuisasti.

Kustannukset noususuunnassa

Tilastokeskuksen rakennuskustannusindeksin mukaan rakentaminen kallistui viime vuonna 1,4 prosenttia. Kuluvana vuonna rakentamisen arvellaan kallistuvan 2,5 prosenttia. Kustannusten nousu johtuu ennen kaikkea työpanoksen kallistumisesta. Rakennustarvikkeissa hintojen nousuvauhti on suhteellisen maltillista, eikä myöskään tarvikkeiden toimituksissa ole merkittäviä viipeitä.

Lähiajan suhdanneodotukset suotuisia

Rakennusalan myönteinen kehitys jatkuu, sillä Teollisuus ja Työnantajat ry TT:n suhdannebarometrin mukaan 35 prosenttia rakennusyrityksistä odotti suhdannekehityksen paranevan loppuvuodesta. Peräti 64 prosenttia ennakoivat nyt jo suotuisan kehityksen jatkuvan edelleen. Myös tavanomaista suuremman tilauskannan arvellaan pysyvän likimain ennallaan.

Ainoastaan vientitilauksia odotetaan TT:n mukaan nykyistä vähemmän, mikä johtuu Venäjän vaikeasta taloudellisesta tilanteesta. Investoijat haluavat ennen kaikkea parannuksia investointisuoja-alueeseen ja yhdenmukaista ja ennustettavaa verotusta. Toivelistalla ovat lisäksi pankkijärjestelmän uudistaminen, korruption kitkeminen ja ulkomaisen maanomistuksen mahdollistava maarekisteri.

Rakennuskustannusten nousu johtuu ennen kaikkea työpanoksen kallistumisesta.

Työllisyys parantunut kohisten

Rakennustoiminnan vahva kasvu on lisännyt työvoiman kysyntää jo viidentenä vuonna peräkkäin. Vuonna 1999 rakennusalan työllisyys oli Tilastokeskuksen työvoimatutkimuksen mukaan 149 000 ihmistä, mikä on 10 000 enemmän kuin edellisellä vuonna. Viidessä vuodessa rakennusyritykset ovat kysyneet palkkaamaan noin 40 000 uutta työntekijää.

Rakentamisen työllisyyden kasvu on tapahtunut nimenomaan talonrakennusalalla, sillä maa- ja vesirakentajia oli vuonna 1999 suurin piirtein saman verran kuin edellisellä vuonna. Rakennusalan työttömyysaste on pudonnut vuoden 1993 huippulukemista (33,9 %) noin 12,3 prosenttiin, eli 21 000 työttömään Tilastokeskuksen työvoimatutkimuksen mukaan.

Etlan tekemien arvioiden mukaan rakennusalan työvoiman kysyntä lisääntyy 30 000 hengellä vuoteen 2004 mennessä, mikäli rakennustoiminta kasvaa viiden prosentin vuosivauhdilla. Alueellisesti tarkasteltuna rakentamisen työllisistä vajaat 30 prosenttia oli töissä Uudellamaalla, jossa on alkanut esiintyä jo kasvavaa pulaa ammattitaitoisesta työvoimasta.

RTK:n mukaan maassamme tarvitaan joka vuosi noin 4 000 uutta peruskoulutettua nuorta rakennustyömaille, jotta rakentamisen vilkastumisesta ja vanhan työvoiman poistumasta johtuva työvoiman lisätarve saadaan tyydytetyksi. Rakentamisen keskittyminen Etelä-Suomen kasvukeskuksiin edellyttää maassamme myös yritysten ja työvoiman liikkuvuuden edistämistä.

Lähteet:

Mm. Etlan: suhdanne 2/2000, Helsinki 2000.
RTK: Rakentamisen suhdanteet 1/2000, Helsinki 2000.

Teollisuus ja Työnantajat: Subdannebarometri huhtikuu 2000.

Tilastokeskus: Kansantalouden tilinpito 1991-1999, heinäkuu 2000.

Tilastokeskus: Rakentamisen ja asumisen vuosikirja 1999, Rakentaminen 26/1999, Helsinki 1999.

Puolet suomalaisista

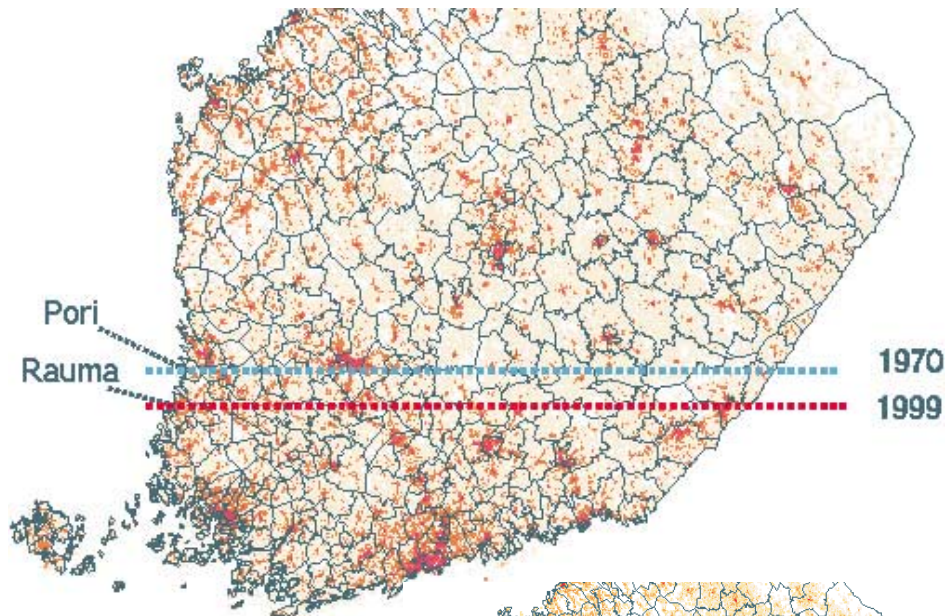
Raja, joka jakaa Suomen väestön kahtia etelä–pohjois-suunnassa on siirtynyt noin 27 kilometriä etelään kolmessakymmenessä vuodessa. Raja on nyt Rauman korkeudella, kun se oli Porin korkeudella vuonna 1970. Monilla muillakin tavoin voi Suomen jakaa kahtia.

Oikealla väestön etelään valuminen on esitetty paikkatietoaineistolla eli neliökilometrin suuruisilla ruuduilla, joissa on myös tieto ruudun väestötiheydestä.

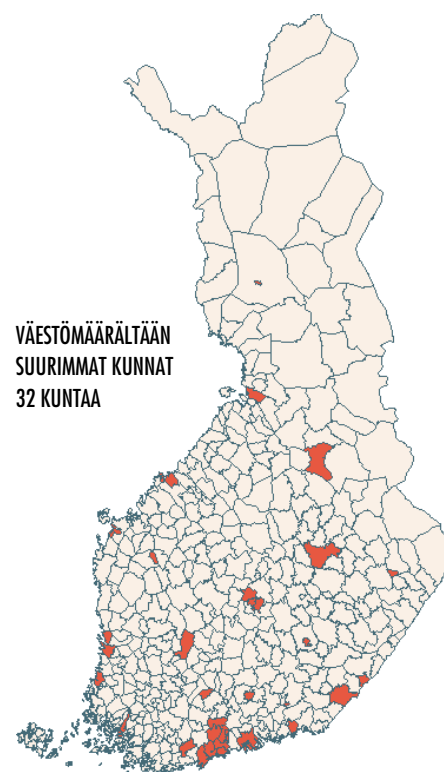
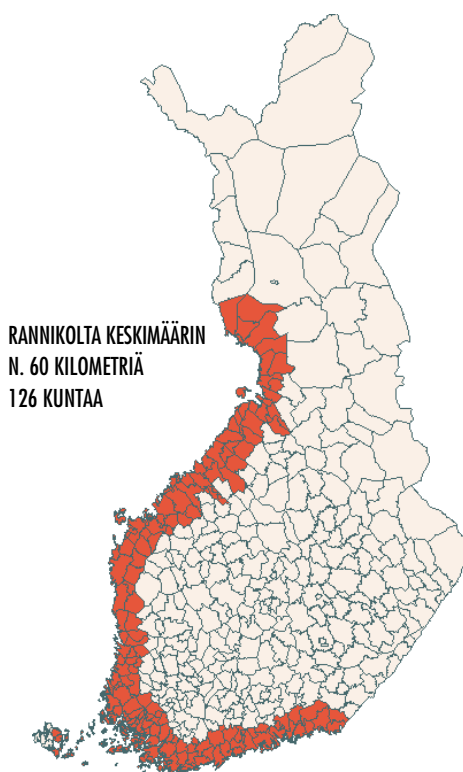
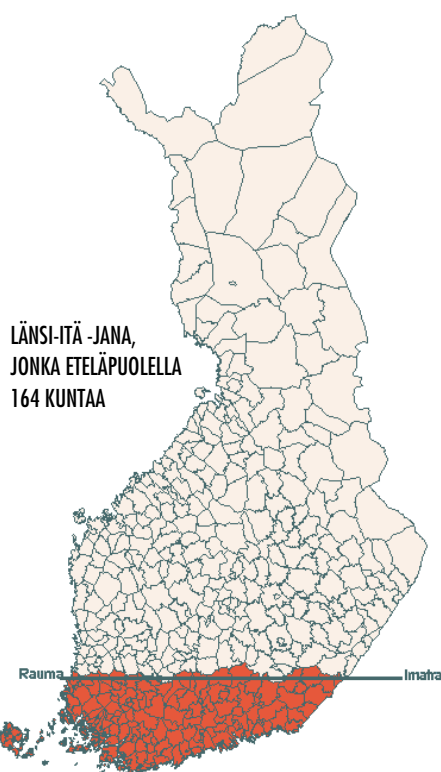
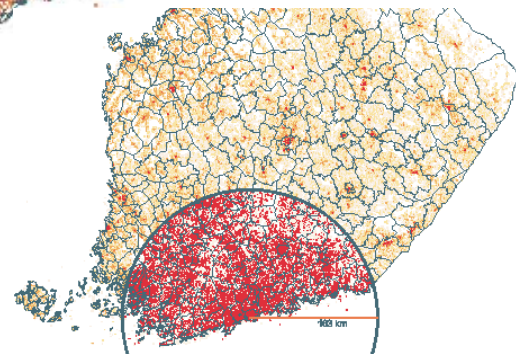
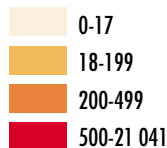
Alla sama asia on esitetty kunnittain. Joka toisen suomalaisen voidaan sanoa asuvan Rauma–Imatra-linjan eteläpuolella sijaitseissa 164 kunnassa, joiden maapinta-ala on yhteensä 14 prosenttia koko Suomen maapinta-alasta.

Yhtä hyvin voidaan kuitenkin sanoa puolikkaan väestöstä pakkautuneen keskimäärin 60 kilometrin levyiselle rannikovyöhykkeelle. Näitä rannikkokuntia on yhteensä 126 ja niiden maapinta-ala 17 prosenttia koko Suomen maapinta-alasta.

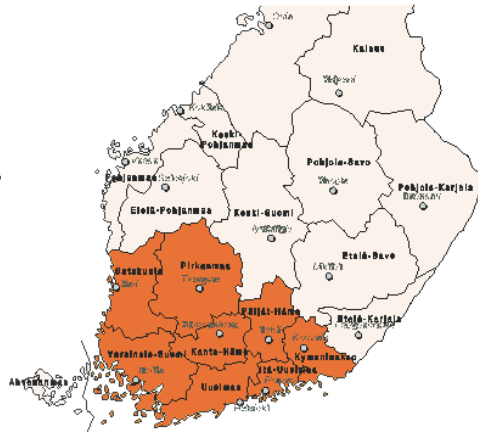
VÄESTÖN KAHTIA JAKAVA RAJA

Väestötiheys/km², vuosi 1999

MAAKUNNAT, JOIDEN VÄESTÖ KÄSITTI PUOLET SUOMEN VÄESTÖSTÄ VUOSINA 1900, 1950 JA 2000

Muuttoliike suuntautuu suuriin keskuksiin, joten perustellusti voi myös sanoa jo joka toisen suomalaisen asuvan 32:ssa väestömäärältään suurimmassa kunnassa. Niiden maapinta-ala on vain 3,2 prosenttia koko Suomen maapinta-alasta.

Kunnittaisten tilastojen valossa väestön alueellista sijoittumista ei kuitenkaan voi tutkia kovin tarkasti. Kunnat ovat sekä väestömäärältään että pinta-alaltaan varsin eri kokoisia. Kuntien sisällä on yleensä yksi tai useampi tiheimmin asuttu keskus, mutta muuten asutus on varsin hajallaan.

Ruuduttaiset tilastot kuvaavat parhaiten asutuksen rakennetta todellisuudessa. Tarkkaa, ruutupohjaista väestötietoa on saatavilla vuodesta 1970 lähtien. Väestön etelään valumista on vasemmalla tarkasteltu siten, että lähtöruutuna on Helsingin Kalliossa sijaitseva Suomen tiheimmin asuttu neliökilometrin ruutu (21 000 as/km²). Siitä 163 kilometrin etäisyydellä asuu puolet suomalaisista. Tuon ympyrän kaari ei siis kata edes koko Tamperetta.

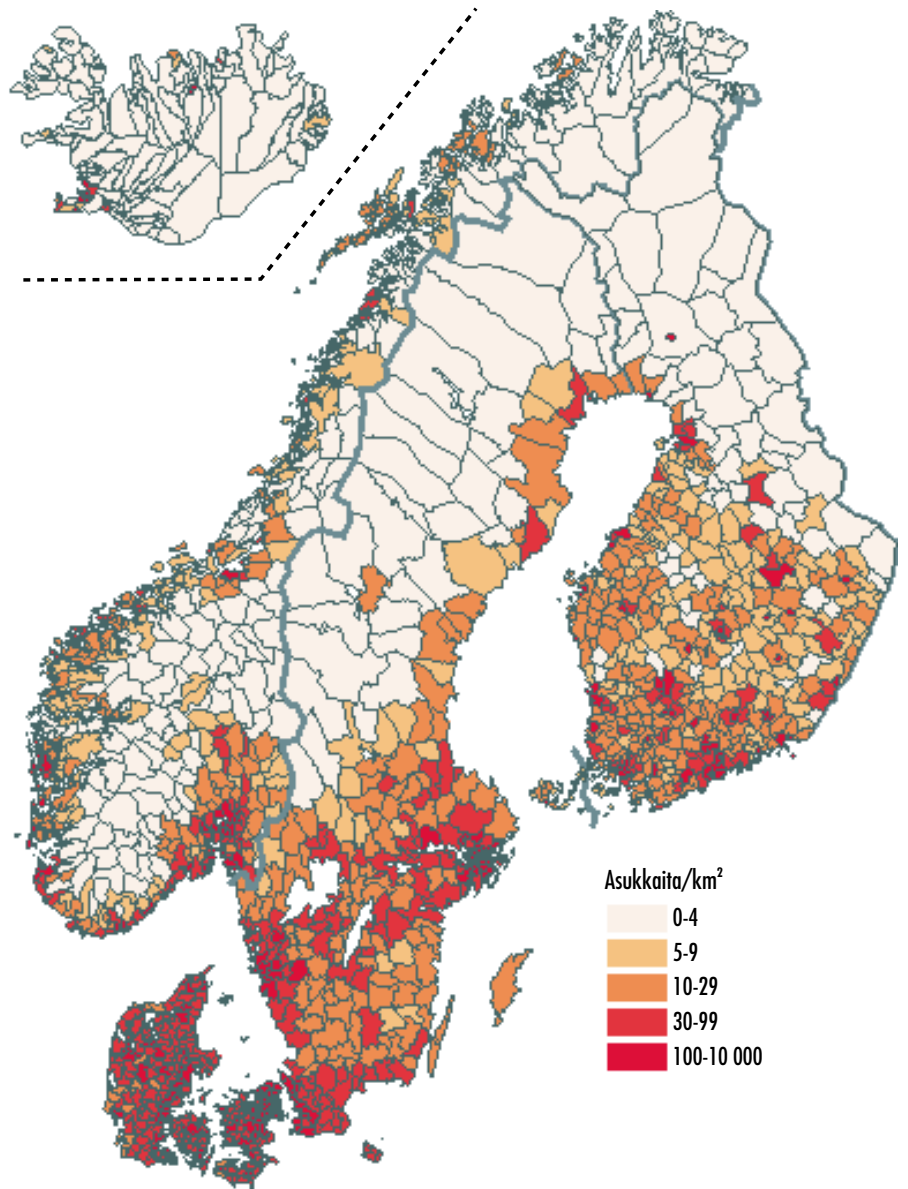
Jos väestön keskittymistä halutaan tarkastella pidemmällä aikavälillä, tilastoja on parhaiten saatavilla maakuntajako mukaan. Maakuntajako on myös kehikko, jolla Suomea katsotaan EU:sta käsin, koska se vastaa ns. NUTS 3 -jakoa – EU:n tilastollisissa tarkasteluissa yleisesti käytettyä aluejakoa.

Nykyistä maakuntajakoa noudattaen vuonna 1900 puolet suomalaisista asui 10:ssä eteläisimmässä manner-Suomen maakunnassa. Vaikka kokonaisväestö on kasvanut 2,7 miljoonasta 5,2 miljoonaan, mahtuu puolet suomalaisista nykyään kuuheen eteläisimpään maakuntaan.

Huolimatta väestön keskittymisestä Suomi on kuitenkin Pohjoismaiden joukossa verrattain tasaisesti asuttu maa, kuten oheinen väestötiheyskartta kertoo.

Kartat: Marja Tammilehto-Luode, Rina Tammisto

Teksti: Jouni Kotkavuori, Marja Tammilehto-Luode

Ainutlaatuinen
aineisto Afrikasta

Lähikuva

Jouni Kotkavuori

väestöräjähdyksestä

Afrikkalaisesta väestökehityksestä ei juuri ole rekisteritietoja, eikä niin ollen luotettavia tietoja esimerkiksi kuolleisuuden ja syntyvyyden muutoksista. Poikkeuksena on nykyinen pohjoinen Namibia. Sen väestökirjanpito on yli sadan vuoden suomalaisen lähetystyön perua. Viime vuosien suomalaisen tieteellisen työn tulosta taas on väestökirjoista tehty, afrikkalaisittain ainutlaatuinen hedelmällisyys-, kuolleisuus- ja muuttoliiketutkimus. Todelliseen aineistoon perustuva tutkimus oikaisee oletuksia väestökehityksen mekanismeista ja antaa myös todellista tietopohjaa AIDS:in piinaaman nykytilanteen selvittämiseksi.

Ensimmäiset suomalaiset lähetystyöntekijät päätyivät vuonna 1870 Ambomaalle, kun saksalaiset osoittivat Suomen Lähetykselle kuumetautisen alueen, johon kukaan muu ei halunnut mennä. Alkoivat työt, jonka perustalle syntyi aikaa myöten Namibian luterilainen kirkko, maan suurin uskonnollinen yhteisö. Työn keskeinen osa oli terveydenhuollon kehittäminen, mikä näkyi ennen pitkää myös väestökehityksessä.

Saman työn erikoislaatuisena hedelmänä on väestötieteilijä Veijo Notkolalla pöydällään uunituore kirja *Fertility, Mortality and Migration in Sub-Saharan Africa*. Teos on ilmestynyt MacMillanin julkaisemana Iso-Britanniassa ja ST.Martins's Pressin julkaisemana USA:ssa. Näin arvostettuja

kustantajia on Suomesta käsin vaikea saada julkaisemaan tieteellisiä kirjoja. Väestötieteen alalla on viime vuosikymmeninä julkaistu vain yksittäisiä suomalaisten kirjoittamia artikkeleita kansainvälisten kustantajien julkaisemissa kirjoissa.

Miksi siis nyt tämä, Veijo Notkolan ja Joensuun yliopiston historian professori Harri Siiskosen tutkimus, ylitti kynnyksen?

Kirjan takana on toisia kirjoja – kirkonkirjoja. Ambomaalle hiljalleen syntyneiden seurakuntien toimintaan näet liittyi suomalaisen tapaan myös jäsenten elämänvaiheiden seuranta kirkonkirjojen avulla. Väestökirjanpito toteutettiin pohjoismaisten periaatteiden mukaisesti ja aina 1940-luvulle asti Suomesta tuoduille lomakepohjillekin.

Järjestelmää ovat noudattaneet myös lähetysten työtä jatkaneet namibialaiset papit.

Yhteiskuntatieteissä ei yleensäkaan kansainvälisillä markkinoilla läpipääseminen ole ihan helppoa ollut, Veijo Notkola muistuttaa.

Ensimmäinen suomalainen lääkäri saapui vuonna 1908 Ambomaalle. 1940-luvun lopulla jo joka kymmenes alueen raskaana olevista naisista oli yhteydessä Omandjoken keskussairaalaan (alakuva 30-luvulta).

Näin vuosikymmenten kuluessa Ambomaalle syntyi afrikkalaisittain harvinaisen mittava, yhtenäisin perustein laadittu väestökirjanpitoaineisto.

”Tutkimuksia, joissa minkään maan väestöllistä kehitystä Afrikassa niinkin pitkällä jaksolla kuin 1930-90 olisi kunnolla voitu analysoida on todella vähän olemassa – jos ollenkaan”, Veijo Notkola toteaa teoksen tieteellisestä merkityksestä. ”Tärkeää on myös se, että tässä väestöllinen kehitys on voitu sitoa saman alueen taloudelliseen ja sosiaalishistorialliseen ja osin myös kulttuuriseen kehitykseen.

Tähän on päästy käyttämällä olemassa olevia historiallisia lähteitä alueen kehityksestä. On harvinaista, että tällaisia lähteitä on olemassa – ja harvinaista että samas-

sa tutkimuksessa kyetään yhdistämään erilaiset tutkimustavat ja perinteet.”

Veijo Notkola on tätä nykyä Tilastokeskuksen haastattelu- ja tutkimusyksikön johtaja, mutta tutkimuksen tekovaiheessa hän työskenteli vielä väestötieteen professorina Helsingin yliopistossa. Professori Siiskosen osuutta kirjassa on muuttovirtojen selvittäminen sekä historiallisen asiantuntemuksen tuominen tutkimukseen. Siiskonen tuntee hyvin Namibian historian ja hän, väitöskirjaansa tehdessään, löysi kirkonkirjamateriaalin.

Tutkittaessa väestökehitystä ja afrikkalaista elämänmuotoa pitkällä aikavälillä kirkonkirjat ovat tärkein ja laajin afrikkalaisen väestön elämästä kertova kirjallinen lähde. Siirtomaahallinnon tuottamissa aineistoissa afrikkalaiset on työnnetty per-

Professori Harri Siiskonen saapumassa Tsandin kirkolle, tutkimassa kirkonkirjoja ja mikrofil-

maamassa niitä. ”Suuri homma oli saada kirkonkirjat sellaiseen järjestykseen, että henkilöiden vaiheita pystyi seuraamaan kirjoilta toisille.” Kirkonkirjoista käy ilmi, ettei syntyyvyyttä ole Ambomaalla säännöstelty. Naiset saivat keskimäärin 6-7 lasta, vaikka naimisiin mentiin afrikkalaisittain katsoen varsin myöhään, yli 20-vuotiaana.

Kuolleisuus laski, hedelmällisyys pysyi

Ambomaalla, jossa yli puolet Namibian mustasta väestöosasta asuu, väestönkasvu on ollut erityisen voimakasta. Kasvu on ollut noin 3-4 prosenttia vuosittain 1940-luvun loppupuolelta alkaen. Tuolloin väestö lähes kaksinkertaistui joillakin alueilla kymmenessä vuodessa. Syynä kasvuun on ollut voimakas kuolleisuuden lasku, joka tapahtui varsin samanaikaisesti sekä miehillä, naisilla että lapsilla.

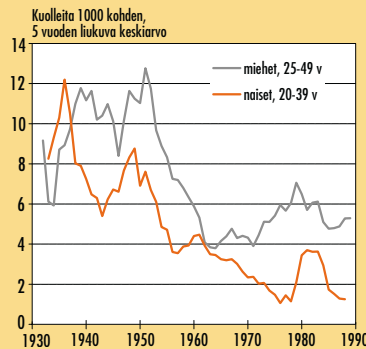
Ambomaalla kuolleisuuden väheneminen saatiin aikaan vuosikymmeniä kestäneellä työllä, jossa paikallista väestöä ensin autettiin selviämään poikkeuksellisten sääolojen aiheuttamista ravitsemusongelmista ja alueen vesihuolto saatettiin jonkinlaiseen kuntoon. Tärkein tekijä, joka selittää nopean kuolleisuuden laskun on kuitenkin se, että lähetystyön kautta Ambomalle luotiin sikäläisiin olosuhteisiin sopiva terveydenhuoltojärjestelmä.

Hedelmällisyydessäkin on tapahtunut pieniä muutoksia, mutta 1940-50-luvun vaihteessa tapahtunut pieni notkahdus hedelmällisyydessä selittyy pääosin sillä, että miesten siirtotyössä käynti lisääntyy voi-

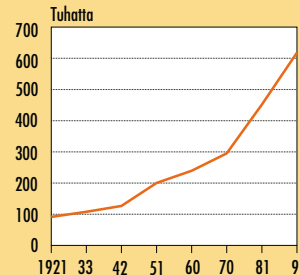
makkaasti. Ambomaan muuttoliikeproblematiikkaa hallitseekin vahvasti siirtotyöt. Siirtotöihin etelään lähtevät lähes kaikki miehet, joiden terveys sen vain sallii.

Kaikkiaan Namibiassa asui vuoden 1991 väestölaskennan mukaan 1,4 miljoonaa ihmistä, joista reilut 600 000 Ambomaalla.

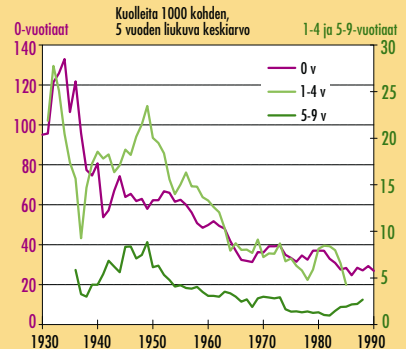
AIKUISTEN IKÄVAKIOITU KUOLLEISUUS AMBOMAALLA 1930-1990

AMBOMAAN VÄKILUKU

IMEVÄIS- JA LAPSIKUOLLEISUUS AMBOMAALLA 1930-1990

15-49-VUOTIAITTEN NAISTEN KOKONAISHEDELMÄLLISYYS SEURAKUNNITTAIN AMBOMAALLA 1925-1984

	Elim	Nakayale	Okahao	Oshigambo	Tshandi	Yhteensä
1925-1934	9.1	6.0	6.0	5.5	4.7	6.4
1935-1944	6.8	7.3	6.7	5.9	6.3	6.7
1945-1954	6.3	6.0	6.2	5.0	5.0	5.9
1955-1964	6.4	7.3	6.5	5.6	5.8	6.3
1965-1974	6.3	7.0	6.3	6.7	6.1	6.4
1975-1984	6.6	5.8	6.0	6.5	5.8	6.3

soonattomina sivurooliin, kirkonkirjoissa he esiintyvät pääroolissa omilla nimillään.

Oletukset nurin

Mitä aineisto sitten kertoo – väestökehityksestä Ambomaalla erityisesti ja Afrikassa yleensä?

”Ensinnäkin se, että kuolleisuuden lasku on niin selvä ja voimakas, on tärkeä tulos”, Notkola toteaa. ”Ja yllättävää on myös se, kuinka alhaiselle tasolle Ambomaalla kuolleisuudessa 1960-70-luvulla päästään. Ja se että kuolleisuuden lasku osuu niin hyvin kohdalleen niiden toimenpiteiden kanssa, joita terveydenhuoltoalueella on tehty. Aika vähäisillä terveystoimilla toimenpiteillä voidaan vaikuttaa paljon.”

Tulokset kumoavat, tai ainakin kyseenalaistavat, oletuksia väestökehityksestä – muun muassa sen että syntyvyys alkaisi automaattisesti laskea kuolleisuuden perässä.

”Yllättävää on se, että hedelmällisyys ei reagoi kuolleisuuden alenemisen myötä, muuten kuin ehkä jopa nousemalla.”

”Toisaalta tärkeä tulos on myös se, että kuolleisuuden laskiessa aikuiskuolleisuus

saattaa hyötyä enemmän kuin aiemmin on oletettu. Tietyin suuruisesta imeväiskuolleisuuden laskusta ei seuraakaan sitä, että aikuisiän kuolleisuus laskee suhteellisesti yhtä paljon, kuten yleensä mallituksissa oletetaan, vaan mahdollisesti selvästi enemmän.”

Voidaanko nyt Ambomaan väestökehitystä pitää pienoiskuvana afrikkalaisesta väestökehityksestä yleisemminkin ja 1940-luvulta alkaen lähikuvana väestöräjähdyksestä, kun kuolleisuus laskee rajusti, mutta hedelmällisyys pysyy korkeana?

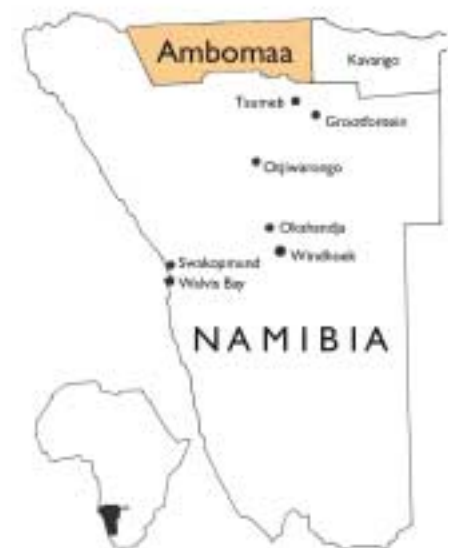
”Voidaan kyllä. Tosin monessa maassa ei koskaan päästy kuolleisuudessa niin alhaiselle tasolle kuin Ambomaalla päästiin. Ja muualla kuolleisuuden lasku ajoittuu myöhempään vaiheeseen. Eikä lasku tiettyissä osissa Afrikkaa alkanut koskaan.”

Ambomaa on siis myös poikkeuksellinen alue Saharan eteläpuolisessa Afrikassa. Kristittyjen osuus on ollut suurempi kuin ehkä missään muualla ja koulutustaso on hyvä.

”Suomalaisen lähetystyön merkitys oli erittäin ratkaiseva koko kehityksessä. Lisäksi alue oli pitkään poliittisesti varsin vakaa. Eteläisen Afrikan käymistila ylsi

Ambomaalle vasta 1960-luvun lopulla. Siirtomaahallinto antoi suomalaisten tehdä kehittämistoimintaa ja pyrki vain poimimaan hedelmät.”

Notkola korostaa lähetystyön panosta Ambomaan kehityksessä. Kirja on tavaltaan myös kuvaus siitä, miten tärkeää työtä suomalaiset tekivät. Ja tutkimuksen, joka on ehkä parhain Afrikassa tehty selvitys kuolleisuuden alenemisen syistä, tulokset antavat uskoa siihen, että varsin

Odottavissa oleva elinikä oli Ambomaalla 1930-luvulla alle 50 vuotta. 1960-luvulla se ylsi jo 60 vuoteen ja ylikin. Lapsikuolleisuus aleni jo 1940-luvulla, koska alkuun keskityttiin erityisesti lasten ja naisten terveyteen.

yksinkertaisilla ennaltaehkäisevillä toimenpiteillä voidaan väestön terveydentilaa parantaa merkittävästi. Mutta voidaanko suomalaista lähetystyötä sitten syyttää väestöräjähdyksestä tuolla alueella?

”En käyttäisi sanaa syyttää. Väestö kylä kasvoi kuolleisuuden laskun myötä, mutta toisaalta siirtomaavalta kykeni työllistämään kasvavat ja terveemmät ikäluokat, ja väestö myös vaurastui samalla. Alueella oli tilaa vastaanottaa kasvavat ikäluokat, ja väestön kasvu oli kaikkien intresseissä, myös paikallisten ihmisten.”

Paikallista väestöä alettiin jo varhain kouluttaa sairaanhoitajiksi, mikä mahdollisti pienten poliklinikkojen toiminnan lähetysasemilla eri puolilla Ambomaata.

AIDS:in tuhot

Tutkimuksen ansiot ja mahdollisuudet eivät jää menneen kehityksen dokumentointiin. Tulevaisuudessa tuloksia voidaan käyttää laskettaessa ja korjattaessa Afrikkaa koskevia väestöllisiä tunnuslukuja. Tulosten avulla voidaan myös mahdollisesti korjata ja kehittää teoreettisesti Afrikkaa koskevia mallikuolleisuus- ja eloonjäämistauluja.

Tulosten avulla on voitu määritellä kuolleisuuden taso yhdellä pahimmista Afrikan AIDS-kuolleisuuden alueista, ja jatkossa tietoja voidaan käyttää tutkittaessa AIDS:in vaikutuksia sekä kuolleisuuden että hedelmällisyyteen. Nythän hälyttäviä uutisia Saharan eteläpuolisen Afrikan AIDS-tilanteesta tulee vähän väliä, mutta ne ovat peräisin sairaalalähteistä ja muista yksittäisistä lähteistä, joilta puuttuu vertailupohja.

”HIV-tilanteeseen liittyvät uutisoinnit perustuvat kyllä varsin luotettaviin analysointeihin niistä aineistoista, joita on ylipäänsä olemassa”, Notkola arvioi. ”Ja valitettavasti epäilen, että tilanteen vakavuutta ei ollenkaan liioitella. Sillä nykyiset HIV-prosenttiosuudet, esimerkiksi 25 prosenttia jossakin väestössä, merkitsevät sitä, että todennäköisyys saada eliniän aikana AIDS on vielä paljon suurempi. Joi-tain tuloksia on myös siitä, että jos 20 prosentilla on HIV, niin kuolleisuusluvut kolminkertaistuvat.

Notkolan mukaan ”meidän tutkimusaineistomme on jokseenkin ratkaisevassa asemassa”, kun AIDS:n todellisia vaikutuksia jatkossa pyritään selvittämään. AIDS-alueilta on vain pari muuta tutkimusaineistoa, joiden koko riittää kuolleisuuden luotettavaan arviointiin. Työ on kuitenkin kesken. Kaikkea aineistoa ei ole takavuositakaan vielä saatu mikrofilmattua talteen, ja AIDS-epidemian vaikutukset alkavat näkyä vasta noin vuodesta 1993 eteenpäin.

Notkolan ja Siiskosen suunnitelmissa on jatkaa ainutlaatuisen aineiston analysointia tavoitteenaan selvittää erityisesti AIDS:in vaikutuksia, mutta rällä kertaa päätyö tul-taisiin tekemään nuorempien väitöskirjaa tekevien tutkijoiden avulla. Jatkosuunnitelmien toteuttamisesta puheltaessa mainituksi tulevat myös neliveto-maasturit ja aseistetut vartijat – tekijät joita ei ole totuttu liittämään kirkonkirjojen parissa tehtävään väestötieteelliseen tutkimukseen. Olosuhteet ovat vaikeat ja alueen levottomuus on – termittien, murto-var-kaiden ja tulipalojen lisäksi – uhkana aineiston säilymiselle.

”Angolan sota uhkaa koko ajan levitä Ambomaalle. Kavangolle se on jo levinnyt. Lisäaineistot ovat jokseenkin suojaamattomina, huonosti arkistoituina eri paikoissa Ambomaalla. Lisäksi mahdollinen sissisota tai sen tapainen sotkee myös kirkonkirjoihin tapahtuvan rekisteröinnin. Jatkossakin tarvitaan todella hyvää yhteistyötä Namibian evankelisluterilaisen kirkon kanssa, jotta uusimpien kirkonkirjojen analyysit saadaan tehtyä.”

Lähteet:

Veijo Notkolan haastattelu

Veijo Notkola and Harri Siiskonen, "Fertility, Mortality and Migration in Sub-Saharan Africa. The Case of Ovamboland in North Namibia 1925-1990", MACMILLAN PRESS LTD, Great Britain, 2000.

"Mortality transition in the Ovamboland region of Namibia, 1930-1990". Artikkelijulkaisussa Population Studies, A Journal of Demography, 2/2000.

"Kuolleisuuden aleneminen Ambomaalla ja Kavangolla". Artikkelijulkaisussa Sosiaalilääketieteellisessä aikakauslehdessä 1998:35:245-256.

"Kirkonkirjat kertovat lähetystyön tuloksista". Artikkelijulkaisussa Lähetysanomissa, 6-7/1998.

Konkurssveja vähemmän, konkurssifirmat suurempia

Tieliikenteen tavarankuljetuksissa yhä lähes lamanaikainen konkurssitahti

Tämän vuoden alkupuoliskolla pantiin vireille 1 526 konkurssia, mikä on 4 prosenttia vähemmän kuin vuotta aiemmin. Konkurssit vähenivät päätoimialoista eniten maa-, metsä- ja kalataloudessa, jossa ne lähes puolittuivat edellisvuotisesta. Rakentamisessa konkurssit vähenivät 9 prosenttia ja majoitus- ja ravitsemistoiminnassa 8 prosenttia viimevuotisesta. Kaupan alalla konkurssien määrä pysyi tammi-kesäkuussa viime vuoden tasolla.

Konkurssit lisääntyivät eniten teollisuudessa, 10 prosenttia. Tieliikenteen tavarankuljetuksissa pantiin tammi-kesäkuussa vireille 107 konkurssia, 8 prosenttia enemmän kuin vuotta aiemmin. Vireille pantujen konkurssien määrä on tieliikenteen tavarankuljetuksissa lä-

hes samalla tasolla kuin 1990-luvun alun lamavuosina. Useimmilla muilla toimialoilla konkurssit ovat vähentyneet alle puoleen laman huippuvuosista.

Konkurssien takia uhanalaisiksi joutui alkuvuonna kaikkiaan 6 200 työpaikkaa. Se on 31 prosenttia enemmän kuin vuotta aiemmin. Henkilökunnan määrällä mitattuna konkurssiyritysten keskimääräinen koko on suurentunut muutaman viime vuoden aikana.

Yrityssaneerauksien määrä kasvussa

Tammi-kesäkuussa pantiin vireille 142 yrityssaneerausta, mikä on 55 enemmän kuin vuotta aiemmin. Yrityssaneerauksien määrä lisääntyi maa-, metsä- ja kalataloutta lukuun ottamatta kaikilla päätoimialoilla. Saneera-

menettelyyn tammi-kesäkuussa haetuissa yrityksissä oli henkilökuntaa 871, reilu kolmannes enemmän kuin viime vuonna.

Käräjäoikeuksiin jätettiin tammi-kesäkuussa 1 769 yksityishenkilöiden velkajärjestelyhakemusta, mikä on 298 vähemmän kuin vuotta aiemmin. Yksityishenkilöiden velkajärjestelyhakemuksia on lain voimaantulon (8.2.1993) jälkeen tehty kaikkiaan 65 006.

Tilastokeskuksen konkurssitilasto perustuu käräjäoikeuksien ilmoituksiin vireille tulleista konkurssista, yrityssaneerauksista ja yksityishenkilöiden velkajärjestelyistä. Yritysten taustatiedot saadaan Tilastokeskuksen yritysrekisteristä. (s.21)

Lähde: Konkurssitiedote 7/2000. Tilastokeskus

Kurssimuutokset söivät puolet valtion velan lyhentymisestä

Valtiontalouden velka supistui vuonna 1999 ensimmäistä kertaa kymmeneen vuoteen. Velka pieneni viime vuonna 10 miljardilla 410 miljardiin markkaan. Kuoletukset ylittivät nostot 20 miljardilla, mutta valuuttakurssimuutokset korottivat velan markka-arvoa 10 miljardilla markalla. Euron, johon markka viime vuoden alusta on sidottu, kurssi laski viime vuonna suhteessa dollariin.

Valtiontalouden tasapaino parani viime vuonna tuntuvasti vahvan talouskasvun ja työllisyyden paranemisen ansiosta.

TILASTOUUTISIA

30.8. Palvelualojen liikevaihto kasvoi 8 prosenttia viime vuodesta

Palvelualojen (pl. kauppa) työpäiväkorjattu liikevaihto oli 8 % suurempi toukokuussa päättyneellä kolmen kuukauden ajanjaksolla kuin viime vuoden vastaavalla ajanjaksolla. Palkkasumma kasvoi 7 % viime vuodesta.

30.8. Vähittäiskaupan kesäkuun myynti 2,0 prosenttia viimevuotisesta suurempi

Tukkukaupan kauppapäiväkorjattu myyntimäärä oli 1,8 % suurempi kuin viime vuoden kesäkuussa. Autokaupan myynti sen sijaan laski 1,4 %.

29.8. Rakennusyritysten liikevaihto kasvoi 14 prosenttia

Kasvu oli hieman nopeampaa

kuin vuotta aiemmin. Talonrakennusyritysten liikevaihto oli maaliskokuussa 17 prosenttia suurempi vuotta aiempaan verrattuna. Maa- ja vesirakennusalan yritysten liikevaihto sen sijaan laski samana aikana 2 prosenttia. (s.23)

28.8. Teollisuusyritysten liikevaihto kasvoi 17 prosenttia (s.23)

22.8. Heinäkuussa 2000

- työllisiä 42 000 enemmän kuin vuotta aiemmin
- työllisyysaste 70,8 prosenttia
- työttömyysaste 7,8 prosenttia, työttömänä 210 000 henkeä
- työnvälityksessä 18 000 uutta avointa työpaikkaa (s. 24)

18.8. Teollisuuden tuottajainnousu jatkui heinäkuussa (s.25-26)

17.8. Matkailijoiden yöpymiset lisääntyivät kesäkuussa 5 prosenttia viime vuodesta (s.27)

16.8. Kuorma-autojen kuljetettava tavaramäärä ilman maa-aineksia lisääntyi 9 prosenttia huhti-kesäkuussa

Maa-aineskuljetusten vähenemisen vuoksi myös kokonaistavaramäärä jäi 2 prosenttia pienemmäksi kuin viime vuoden vastaavana ajanjaksona.

16.8. Palkansaajien ansioiden vuosinousu 4,2 prosenttia huhti-kesäkuussa (s.25)

15.8. Teollisuustuotanto kasvoi kesäkuussa 11 prosenttia edellisvuodesta (s.20)

15.8. Inflaatio heinäkuussa 3,7 prosenttia (s.25)

14.8. Rakennuskustannukset nousivat vuodessa 3,1 prosenttia (s.21)

9.8. Matkailu EU-maista Suomeen kasvoi 8 prosenttia viime vuonna (s.27)

8.8. Yleistukkukaupan kannattavuus parani vuonna 1999 (s.22)

4.8. Rakennusluvut vähenivät myös toukokuussa

Lupia myönnettiin toukokuussa kaikkiaan 3,7 miljoonan kuutiometrin edestä eli 9 % vähemmän kuin vuosi sitten. Kaikkien muiden paitsi julkisten rakennusten ja vapaa-ajan asuinrakennusten kuutiomäärät pienenevät viime vuodesta. (s. 21)

31.7. Vanhojen kerrostaloasuntojen hinnat nousivat 1,4 prosenttia (s.21)

Valtion menot pysyivät käyvin hinnan lähes entisellään, kuten ne ovat pysyneet tiettyä aaltoilua lukuun ottamatta vuodesta 1992 alkaen, jolloin valtio aloitti laajamittaiset säästötoimet.

Valtionalous reilusti ylijäämäinen

Valtion rahoituslijäämä su-pistui viime vuonna viitisen miljardia markkaa. Kun lisäksi valtio myi osakkeita 20 miljardilla markalla, saattoi valtio lyhentää velkaa tuntuvasti. Julkisyhteisöjen EMU-velka suhteessa kansantuotteeseen oli 47 prosenttia, 2 prosenttiyksikköä alle alunperin en-

nustetun. Julkisyhteisöjen rahoituslijäämä parani edelleen ja oli 1,9 prosenttia suhteessa kansantuotteeseen.

Valtion verotulot kasvoivat viime vuonna 7 prosenttia ja muut tulot vielä enemmän, erityisesti yksityistämistulojen takia. Tulo- ja varallisuusveron tuotto kasvoi 8 ja arvonlisävero 7 prosenttia, nopeimmin veroista kasvoivat silti perintö- ja lahjavero sekä autovero.

Valtionalouden tasapaino nettorahoitustarpeella mitattuna parani lähes 20 miljardilla markalla, ja nettorahoitustarve oli 19,2 miljardia ylijäämäinen.

Lähde: Valtiovarainministeriö

Tuotannon kasvu edelleen ripeää

Kokonaistuotannon määrä oli vuoden 2000 kesäkuussa 5,0 prosenttia suurempi kuin kesäkuussa 1999. Toukokuussa tuotanto kasvoi 8,1 prosenttia edellisvuodesta. Ensimmäisellä vuosipuoliskolla kokonaistuotannon määrä oli 4,9 prosenttia suurempi kuin tammi-kesäkuussa 1999. Tilastokeskuksen laskeman kokonaistuotannon kuukausikuvaajan mukaan tuotanto kasvoi kesäkuussa kansantalouden kaikilla päätoimialoilla.

Teollisuuden työpäiväkorjattu tuotanto lisäytyi kesäkuussa

11 prosenttia. Tuotanto kasvoi tekstiili- ja vaateteollisuutta lukuun ottamatta teollisuuden kaikilla päätoimialoilla. Rakentamisen tuotanto lisäytyi kesäkuussa 3,9 prosenttia. Maa- ja metsätalouden tuotanto kasvoi lisäytyneiden hakkuiden seurauksena 3,7 prosenttia.

Liikenteen tuotanto lisäytyi 3,5 prosenttia ja kaupan 1,3 prosenttia. Autokaupan myynnin määrä oli vajaat 1,5 prosenttia pienempi kuin kesäkuussa 1999. Tukku- ja vähittäiskaupan myynnin määrät sen sijaan kasvoivat 1,7 ja 1,9 prosenttia. Muiden palveluiden ja julkisen toiminnan tuotanto lisäytyi 2 prosenttia.

KOKONAISTUOTANNON KUUKAUSIKUVAAJA

	2000					
	Tammi	Helmi	Maalis	Huhti	Touko	Kesä
Kokonaistuotanto	4,9	5,3	4,2	2,1	8,1	5,0

KANSANTALOUDEEN KYSYNTÄ JA TARJONTA

	1999		2000			
	Milj.mk	1. nelj.	2. nelj.	3. nelj.	4. nelj.	1. nelj.
	Volyymin muutos edellisestä vuodesta, %					
	Käypiin hintoihin					
Bruttokansantuote	718029	3,9	3,7	3,0	3,5	5,2
Tuonti	211484	1,3	1,8	4,3	9,7	5,3
Kokonaistarjonta	929513	3,2	3,3	3,3	5,0	5,3
Vienti	270913	-3,0	2,6	8,7	15,0	12,0
Kulutusmenot	515820	2,9	2,0	2,1	1,6	3,1
yksityiset	363067	4,0	2,8	2,9	2,1	4,4
julkiset	152753	0,3	0,3	0,3	0,3	0,0
Investoinnit	138669	7,1	7,0	3,7	2,4	3,8
yksityiset	119196	9,3	10,9	5,4	3,9	2,5
julkiset	19473	-6,4	-6,3	-5,9	-6,6	13,0
Varastojen muutos*	3381	.	.	.	.	.
Kokonaiskysyntä	928783	3,2	3,3	3,3	5,0	5,3
kotimainen kysyntä	657870	6,2	3,6	1,0	0,4	2,3
Tuotanto toimialoitain	730	.	.	.	.	.
Maatalous		-5,4	-5,3	8,7	-1,5	2,2
Metsätalous		4,0	-0,7	-2,9	0,3	2,3
Koko teollisuus		6,1	5,8	3,2	6,4	10,3
Energia- ja vesihuolto		0,1	-3,8	-0,4	2,0	2,3
Rakentaminen		7,5	7,0	3,3	2,6	7,4
Kuljetus, varastointi ja tietoliikenne		2,9	4,7	0,2	4,4	7,4
Kauppa		5,1	4,3	4,6	3,9	4,7
Julkisen toiminta		0,4	0,4	0,4	0,4	-0,2

* sisältää myös tilastollisen eron

VALTIONVELKA

	31.12.1999	30.6.2000	31.7.2000
	milj.mk		
Markka- ja euromääräinen	287201	291651	292377
Muiden emuvaluuttojen määräinen	0	60177	60104
Kotimaanvaluuttamääräinen	274515	330976	331629
Ulkomaanvaluuttamääräinen velka	135892	64503	65596
Valtionvelka yhteensä	410407	395479	397225

Valtiokonttori on vuoden 2000 alusta lukien muuttanut tilastoissaan ulkomaisen velan käsitteen sisältöä. Ulkomaanvaluuttamääräinen velka sisältää nyt vain euroalueen ulkopuolisissa valuutoissa olevan velan. Vuonna 1999 kotimaisena velkana tilastoitiin markka- ja euromääräinen velka, kun muiden emu-valuuttojen määräinen velka sisältyi ulkomaiseen velkaan. Nyt muiden emu-valuuttojen määräinen velka muodostaa oman ryhmänsä kotimaanvaluuttamääräisen velan osana.

VALTION TULOT JA MENOT

	2000	2000	Muutos
	Heinä- kuu	Tammi- heinä	Tammi- heinä 00/99
	milj. mk		%
Valtionalouden kassatulot			
Verot ja veronluonteiset tulot	14651	104453	13,7
Muut tulot	1882	37066	96,8
Tulot ilman rahoitustaloustoimia	16533	141519	27,8
<i>Tulot ilman lainanottoa</i>	16666	148081	26,8
Valtionalouden kassamenot			
Kulutusmenot	5382	33461	2,3
Siirtomenot	6940	60348	-1,7
Reaalisijoitukset	210	1342	16,6
Muut menot	997	23467	14,6
Menot ilman rahoitustaloustoimia	13530	118618	2,5
Finanssisijoitukset	356	8139	1,6
Menot ilman valtionvelan kuoletuksia	13886	126757	2,4

Lähde: Valtiokonttori

BRUTTOKANSANTUOTE

	1995	1996	1997	1998	1999	1999	2000
					II	III	IV
Volyymin muutos edellisvuodesta, %							
	3,8	4,0	6,3	5,0	3,5	3,7	3,0
							3,5
							5,2

Suurin osa kotimaan katsauksen tiedoista Tilastokeskuksen aikasarjatietokanta ASTIKasta. Lähteenä Tilastokeskus, jollei toisin mainita.

Teollisuustuotanto kasvoi 11 prosenttia

Teollisuuden työpäiväkorjattu tuotanto oli kesäkuussa 11,0 prosenttia suurempi kuin vuotta aiemmin. Tekstiili- ja vaateteollisuutta lukuun ottamatta tuotanto kasvoi kaikilla tehdasteollisuuden päätoimialoilla. Tammi-kesäkuussa tuotanto kasvoi 8,4 prosenttia.

Tehdasteollisuuden kapasiteetista oli kesäkuussa käytössä lähes 87 prosenttia. Massa- ja paperiteollisuuden käyttöaste oli runsaat 91 prosenttia, metalliteollisuuden lähes 90 ja kemianteollisuuden lähes 81 prosenttia. Muun tehdasteollisuuden käyttöaste oli vajaat 81 prosenttia.

Tammi-kesäkuussa teollisuustuotanto kasvoi eniten sähköteknisten tuotteiden valmistuksessa, lähes 27 prosent-

tia. Metalliteollisuuden tuotanto kasvoi vastaavana aikana runsaat 15 prosenttia. Puu- ja paperiteollisuuden kasvu oli alkuvuonna 4,2 prosenttia.

Lähde: Teollisuustuotannon volyyymi-indeksi 2000, kesäkuu. Tilastokeskus

3-5/99 – 3-5/00

Teollisuusyritysten liikevaihto kasvoi 17 prosenttia

Teollisuusyritysten liikevaihto oli maaliskokuussa 17 prosenttia suurempi kuin viime vuoden vastaavana ajanjaksona. Eniten liikevaihto kasvoi vientiteollisuudessa. Tarkastellulla kolmen kuukauden ajanjaksolla liikevaihto laski vuotta aiemmasta vain mine-

raalien kaivussa.

Liikevaihto kasvoi maaliskokuussa eniten sähköteknisessä teollisuudessa, 42 prosenttia, vuotta aiemmasta. Metallien jalostuksen liikevaihto kasvoi peräti 39 prosenttia. Kemianteollisuuden ja koneiden ja laitteiden valmistuksen liikevaihto kasvoi 13 prosenttia. Puu- ja paperiteollisuuden, huonekalujen valmistuksen sekä ei-metallisten mineraalien valmistuksen liikevaihto kasvoi 12 prosenttia. Metallituotteiden valmistuksen liikevaihto kasvoi maaliskokuussa 11 prosenttia vuotta aiemmasta.

Teollisuusyritysten mak-

sama palkkasumma kasvoi maaliskokuussa 6 prosenttia viime vuoden vastaavasta ajanjaksosta. Palkkasumma kasvoi ajanjaksolla eniten sähköteknisessä teollisuudessa, 18 prosenttia vuotta aiemmasta. Palkkasumma kasvoi kaikilla muilla toimialoilla paitsi elintarviketeollisuudessa, tekstiili- ja vaatetusteollisuudessa sekä sähkö-, kaasu- ja vesihuollossa. Näillä toimialoilla palkkasumma oli tarkasteluajanjaksona vuoden takaisella tasolla.

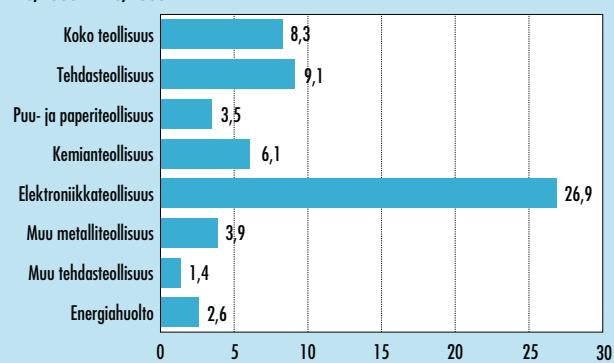
Lähde: Liiketoiminnan kuukausikuvaajat 2000, toukokuu. Tilastokeskus

TEOLLISUUSTUOTANNON VOLYYMI-INDEKSI (1995 = 100)¹⁾

	2000 Kesäkuu	Muutos Kesäkuu 00/99 %
Koko teollisuus	141,0	11,0
Energiatuotteet	99,7	-4,2
Raaka-aineet ja tuotantohyödykkeet	135,6	12,9
Investointitavarat	185,6	15,4
Kestokulutustavarat	128,8	10,3
Muut kulutustavarat	112,4	4,4
Teollisuustuotanto toimialoittain		
Mineraalien kaivu	142,5	-44,8
Teollisuus	145,5	12,7
Elintarvikkeiden ja juomien valmistus	122,7	6,5
Tekstiilien ja vaatteiden valmistus	93,6	-13,7
Nahan ja nahkatuott. valmistus	104,3	-1,1
Puutavaran ja puutuotteiden valmistus	148,1	5,5
Massan, paperin ja paperituotteiden valmistus	106,5	6,7
Kustantaminen ja painaminen	105,4	11,2
Koksin ja öljytuotteiden valmistus	124,2	12,8
Kemikaalien ja kemiallisten tuott. valmistus	125,9	8,1
Kumi- ja muovituotteiden valmistus	148,1	16,4
Ei-metallisten mineraalituotteiden valmistus	147,9	6,2
Perusmetallien, metallituotteiden valmistus	146,4	12,0
Koneiden ja laitteiden valmistus	133,2	11,4
Sähkötekn. tuott. ja instrumenttien valmistus	280,9	26,8
Kulkuneuvojen valmistus	121,9	8,6
Huonekalujen valmistus, muu valmistus	131,9	11,6
Energia- ja vesihuolto	95,7	8,4
Tehdasteollisuuden erikoisindeksit		
Puu- ja paperiteollisuus	114,6	6,4
Metalliteollisuus	183,4	18,4
Kemianteollisuus	131,6	10,9
Muu tehdasteollisuus	119,2	5,9

1) Työpäiväkorjattu

TEOLLISUUSTUOTANNON VOLYYMIN TYÖPÄIVÄKORJATTU MUUTOS 1-6/1999 - 1-6/2000

MARKKINAHAKKUUT

	2000 Kesäkuu	Muutos Kesä- kuu 00/99	2000 Tammi- kesäkuu	Muutos Tammi- kesäkuu 00/99
	1000 m ³	%	1000 m ³	%
Markkinahakkuut yht.	2913	10	27682	2

TEOLLISUUSTUOTANNON VOLYYMI-INDEKSI

	1995	1996	1997	1998	1999	1999	2000								
					X ^I	X ^I	X ^{II}	I ^I	II ^I	III ^I	IV ^I	V ^I	VI ^I		
Indeksi (1995=100)	100,0	103,5	113,2	122,0	128,7	135,3	135,0	145,8	135,8	133,4	139,3	147,4	147,5	141,0	
Vuosimuutos, %		6,1	3,5	9,3	7,8	5,5	2,1	3,4	16,0	6,5	6,2	9,1	4,7	12,4	11,0

1) Työpäiväkorjattu

Rakennuskustannukset nousivat vuodessa 3,1 prosenttia

Rakennuskustannukset kohosivat vuoden 1999 heinäkuusta vuoden 2000 heinäkuuhun 3,1 prosenttia. Rakentamisen työ- kustannukset nousivat vuodessa 3,8, rakennustarvikkeiden hinnat 2,8 ja muiden panosten hinnat 2,6 prosenttia.

Kesäkuusta heinäkuuhun rakennuskustannusten kokonaisindeksi nousi 0,2 prosenttia. Työpanosten hinta kohosi 0,3 prosenttia ja muiden panosten hinta 0,2 prosenttia. Sen sijaan tarvikkepanosten

hinta pysyi ennallaan.

Rakennuskustannusindeksi kuvaa rakentamisen panosten hintakehitystä koko maassa. Indeksillä ottaa huomioon vain hinnanmuutokset, jotka johtuvat rakentamisen eri osaurakoiden panoksista.

Lähde: Rakennuskustannusindeksi 2000, heinäkuu. Tilastokeskus

Asuntojen reaali hinnat jopa laskivat

Vanhon kerrostaloasuntojen hinnat kohosivat tammi- maaliskuusta huhti-kesäkuuhun koko maassa keskimäärin 1,4 prosenttia ja pääkaupunkiseu-

dulla 0,9 prosenttia. Alkuvuoteen verrattuna asuntojen hintojen nousu on pääkaupunkiseudulla selvästi hidastunut toisella neljänneksellä.

Helsingissä vanhojen kerrostaloasuntojen hinnat nousivat tämän vuoden ensimmäisestä neljänneksestä 1,2 ja Espoossa 2,2 prosenttia. Vantaalla hinnat laskivat vajaan prosentin. Turussa nousua tilastoitiin 0,8, Tampereella 1,8, Lahdessa 2,3 ja Kuopiossa

2,5 prosenttia. Hinnat laskivat Oulussa 1,8 ja Jyväskylässä 0,7 prosenttia.

Vanhon kerrostaloasuntojen reaalihintaindeksi pysyi koko maan tasolla käytännössä muuttumattomana alkuvuodesta. Pääkaupunkiseudulla se jopa kääntyi laskuun. Tämä johtui asuntojen hintojen nousun tasaantumisen ja inflaation nopeutumisesta.

Lähde: Asuntojen hinnat 2000, 2. neljännes. Tilastokeskus

KONKURSSIT

	2000 Kesäkuu	2000 Tammi- kesäkuu	Vuosi- muutos %
Konkurssiin haettuja yhteensä	257	1526	-4
<i>Yritykset</i> ¹⁾	241	1471	-2
Maa-, metsä- ja kalatalous	10	20	-43
Teollisuus, kaivostoiminta, energiahuolto	44	245	10
Rakentaminen	35	223	-9
Kauppa	36	300	0
Majoitus- ja ravitsemistoiminta	8	98	-8
Kuljetus, tietoliikenne ja varastointi	29	138	1
Muut palvelut	53	283	-5
Toimiala tuntematon	26	164	9
<i>Yksityishenkilöt</i>	16	55	-46
Uhanalaisten työpaikkojen määrä	845	6215	31

¹⁾ Sisältää yhtiöt, yhteisöt ja yrittäjät. Vuoden 1997 alusta on otettu käyttöön toimialaluokitus 1995

MYÖNNETYT RAKENNUSLUVAT

	2000 Touko- kuu	Muutos Touko- kuu 00/99 %	2000 Tammi- toukokuu	Muutos Tammi- toukokuu 00/99 %
	1000 m ³		1000 m ³	
Kaikki rakennukset	3732	-9	17196	1
Asuinrakennukset	1305	-4	6073	4
Vapaa-ajan asuinrakennukset	119	6	388	-1
Liike- ja toimistorakennukset	340	-38	3496	19
Julkiset palvelurakennukset	314	5	1123	4
Teollisuus- ja varastorakennukset	820	0	3516	-2
Maatalousrakennukset	576	-15	1788	-25
Muut rakennukset	257	-4	812	-1

RAKENNUSKUSTANNUSINDEKSI

	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000								
						XI	XII	I	II	III	IV	V	VI	VII	
Indeksi (1990=100)	102,2	103,5	102,7	105,2	107,6	109,1	110,0	110,1	110,3	110,8	111,1	111,7	112,1	112,5	112,6
Vuosimuutos, %	1,5	-1,3	-0,8	2,4	2,3	1,4	1,8	2,0	2,1	2,5	2,7	3,1	3,1	3,2	3,0

RAKENNUSKUSTANNUSINDEKSI (1995 = 100)

	2000 Heinäkuu	Kuukausi- muutos %	Vuosi- muutos %
Kokonaisindeksi (ammattimainen rak.)	108,5	0,2	3,1
Työpanokset	114,4	0,3	3,8
Tarvikepanokset	108,1	0,0	2,8
Muut panokset	100,5	0,2	2,6
Ammattimainen rakentaminen			
Asuinkerrostalo	108,1	0,1	2,8
Toimisto- ja liikerakennus	108,0	0,2	3,0
Teollisuus- ja varastorakennus	109,8	0,2	3,7
Omatoiminen rakentaminen			
Erillinen pientalo	110,6	0,2	3,2
Maatalouden tuotantorakennus	110,8	0,3	3,9

ASUNTOTUOTANTO

	1999	1999	1999	2000
	2. nelj.	3. nelj.	4. nelj.	1. nelj.
Myönnetty rakennus- luvut asunnoille	38850	13133	9796	7598
Aloitettut asunnot	34394	12911	9099	7561
Valmistuneet asunnot	28872	7370	5344	8448

ASUNTOJEN HINNAT 1)

	1999	1999	1999	2000
	2. nelj.	3. nelj.	4. nelj.	1. nelj. 2. nelj.
Pääkaupunkiseutu				
Keskim. neliöhinta, mk/m ²	10992	11686	12125	12499 12616
Nimellishintaindeksi, 1983=100	206,2	219,2	227,5	234,5 236,7
Reaalihintaindeksi, 1983=100	122,6	130,3	134,4	137,4 136,6
Kaupat tilastossa	1506	1319	1302	1396 1273
Muu Suomi				
Keskim. neliöhinta, mk/m ²	6131	6298	6385	6472 6572
Nimellishintaindeksi, 1983=100	210,1	215,8	218,8	221,8 225,2
Reaalihintaindeksi, 1983=100	124,9	128,3	129,3	129,9 130,0
Kaupat tilastossa	2746	2790	2348	2658 2391

¹⁾ Vanhojen kerrostalohuoneistojen keskimääräiset velattomat neliöhinnat

Yleistukkukaupan kannattavuus parani vuonna 1999

Yleistukkukaupan liikevaihto kasvoi viime vuonna 7 prosenttia vuodesta 1998. Vaikka liikevaihdon kasvu jäi selvästi edellisvuotta pienemmäksi, kykenivät toimialan yritykset kohentamaan kannattavuuttaan. Tiedot käyvät ilmi Tilastokeskuksen keräämistä suurten kaupan yritysten tilinpäätöstiedoista. Tiedustelussa olivat mukana yritykset, jotka työllistävät vähintään 20 henkeä.

Yleistukkukaupan yritysten kokonaistulos nousi yli kolmeen prosenttiin liikevaihdosta ja myös käyttökate ja nettotulos olivat hieman edellisvuotista parempia. Kokonaistulosta nosti satunnaisten tuottojen selvä lisäys.

Toimialan yritysten yhteinen jalostusarvo kasvoi yli 10 prosenttia ja henkilöstö 3 prosenttia vuodesta 1998. Oma-avaruudessa ei tapahtunut merkittävää muutosta.

Ravinto- ja nautintoainetukkukaupan yritysten liikevaihto nousi 4 prosenttia vuodesta 1998. Kannattavuutta kuvaavat tunnusluvut paraniivat kokonaistulosta lukuun ottamatta. Kokonaistulos laski satunnaisten tuottojen vähentyessä. Yritysten omavaraisuusaste laski edellisvuoden 43 prosentista 37 prosenttiin vuonna 1999.

Erikoistumattoman vähittäiskaupan henkilöstö lisääntyi

Erikoistumattoman vähittäis-

kaupan yritykset lisäsivät henkilöstöään viime vuonna yli 7 prosentilla vuoteen 1998 nähden. Liikevaihto kasvoi samalla runsaat 3 prosenttia. Yritysten kannattavuus pysyi vuoden 1998 tasolla, käyttökate noin 5 prosentissa ja kokonaistulos runsaassa 3 prosentissa liikevaihdosta. Yritysten omavaraisuus heikkeni hieman. Toimiala sisältää lähinnä tavaratalo- ja supermarketyrityksiä.

Kaupan tilinpäätöstilaston yritykset kattavat lähes 80 prosenttia toimialojensa koko liikevaihdosta. Merkittävät fuusiot ja yhtiöittämiset on otettu huomioon, jotta yritysten eri vuosien vertailu on mahdollista. Tilastossa ei ole konsernitason tietoja. Koko toimialan tilasto, jossa ovat

mukana myös pienten yritysten tiedot, valmistuu tämän vuoden lopussa.

Lähde: Kaupan tilinpäätöstietoja 1999. Tilastokeskus

Kuluttaja-barometri: Kestotavaroiden ostamisen kannattavuus heikentynyt

Kuluttajien usko talouden myönteiseen kehitykseen on hieman heikentynyt. Kuluttajien luottamusindikaattori oli elokuussa 11,7 eli pari yksikköä alempi kuin heinäkuussa tai vuosi sitten.

ULKOMAANKAUPPA

	2000 Toukokuu milj. mk	Vuosi- muutos %
<i>Tuonti tavaroiden käytön mukaan</i>		
Tuonti yhteensä	18271	26,9
Raaka-aineet ja tuotantotarvikkeet	7788	29,6
Energiatuotteet	2279	61,2
Investointitavarat	4033	8,4
Kestokulutustavarat	2068	40,1
Muut kulutustavarat	2104	18,1
<i>Vienti toimialojen mukaan</i>		
Vienti yhteensä	25556	35,7
Maa- ja metsätaloustuotteet	119	16,7
Teollisuustuotteet	25235	36,4
elintarvikkeet, juomat ja tupakka	401	13,3
tekstiilit ja vaatteet	276	16,9
puutavara ja puutuotteet	1379	16,9
massa, paperi ja -paperituotteet	5801	34,2
kemikaalit ja kemialliset tuotteet	1372	26,8
kumi- ja muovituotteet	459	32,7
perusmetallit ja metallituotteet	2377	56,3
koneet ja laitteet	2746	29,7
sähkötekniset tuotteet	7898	52,9
kulkuneuvot	951	-25,8
<i>Kauppatase</i>	7284	

Lähde: Tullihallitus

MAKSUTASE

	1998	1999	2000 Huhti	Touko	Kesä
	milj. mk				
Vaihtotase	39081	39209	-3091	6151	2337
Kauppatase	66750	65208	4896	8085	6800
Palvelut	-5602	-5732	-589	-564	-446
Pääomansiirrot	480	41	0	0	0
Rahoitustase	-13300	-23676	6041	1470	-6300

Lähde: Suomen Pankki

KESKEISIÄ VALUUTTAKURSSEJA

	1999	2000	Kesä	Heinä
	Valuuttojen keskiarvoja, mk			
USD USAn dollari	5,58	6,56	6,26	6,32
CAD Kanadan dollari	3,75	4,38	4,24	4,28
GBP Britannian punta	9,03	9,89	9,44	9,54
JPY Japanin jeni	0,05	0,06	0,05	0,05
SEK Ruotsin kruunu	0,68	0,72	0,71	0,70
NOK Norjan kruunu	0,72	0,72	0,72	0,72
DKK Tanskan kruunu	0,80	0,79	0,79	0,79
EEK Viron kruunu	0,38	0,38	0,38	0,38

Lähde: Suomen Pankki

ULKOMAANKAUPPA

	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000								
							IX	X	XI	XII	I	II	III	IV	V
Tuonti, milj. mk	120547	128555	140996	160995	172315	15622	15988	16591	15839	15083	16585	16882	16614	18271	
Vienti, milj. mk	154163	176021	285798	212840	229233	21695	24083	20973	21424	19798	21106	24277	20710	25556	
Kauppatase, milj. mk	33617	47466	44801	51846	56918	6072	8095	4345	5585	4715	4521	7395	4096	7284	

Lähde: Tullihallitus

Kuluttajien usko sekä oman että Suomen talouden myönteiseen kehitykseen on ennallaan, mutta kestopavaroitten ostamista ei pidetä yhtä kannattavana kuin aikaisemmin. Tiedot perustuvat Tilastokeskuksen kuluttajabarometriin, jota varten haastateltiin 7. - 24. elokuuta 1 607 Suomessa asuvaa henkilöä.

Kestopavaroitten ostamista edullisena pitävien kuluttajien osuus pieneni elokuussa 39 prosenttiin heinäkuun 46 prosentista. Erilaiset kulutusaikheet olivat kuitenkin edelleen vahvat, ja varsinkin kodin sisustaminen ja viihde-elektroniikka houkuttivat elokuussa. Asunnon ostamista seuraavan vuoden aikana harkitsi 7 prosenttia kotitalouksista, kun heinäkuussa vastaava osuus oli vain 4 prosenttia. Auton ostoa puolen vuoden sisällä suunnitteli elokuussa 8 prosenttia kotitalouksista.

Kaksi kolmesta usko saavansa säästöön

Kuluttajien arviot säästämisestä ja lainanotosta ovat suunnilleen ennallaan. Säästä-

misen arvio elokuussa kannattavaksi 56 prosenttia kuluttajista. Kotitalouksista 64 prosenttia uskoi pystyvänsä säästämään seuraavan vuoden aikana. Lainan ottamista piti edullisena 57 prosenttia kuluttajista, ja 14 prosenttia kotitalouksista harkitsi ottavansa lainaa vuoden sisällä.

Elokuussa 35 prosenttia kuluttajista odotti, että maamme taloustilanne paranee edelleen seuraavan vuoden aikana. Oman taloutensa kohentumiseen luotti 27 prosenttia kuluttajista. Kuluttajista 48 prosenttia uskoi, että työttömyys edelleen vähenee seuraavan vuoden kuluessa. Lisäksi kuluttajat ennustivat inflaation olevan 2,6 prosenttia ensi vuoden elokuussa.

Suomalaiset edelleen optimistien joukossa

EU-maiden kausitasoitettu luottamusindikaattori oli heinäkuussa 0, kun se Suomessa oli 13. Vain Alankomaissa, Irlannissa ja Ruotsissa usko talouteen oli vahvempaa kuin Suomessa.

Lähde: Kuluttajabarometri 2000, elokuu. Tilastokeskus

LIIKETOIMINNAN SUHDANNEKUVAAJAT

(1995=100)

	Liikevaihtokuvaaja		Palkkasummakuvaaja	
	Indeksiluku 5/2000	Muutos, % 3-5/99 – 3-5/00	Indeksiluku 5/2000	Muutos, % 3-5/99 – 3-5/00
Teollisuus	143	17	129	6
Rakentaminen	184	14	167	13
Kauppa	137	10	140	7
Muut palvelut	144	9	142	7

Indeksiluku on trendin uusimman kuukauden pisteluku.

Muutos-% on alkuperäisen sarjan (muiden palveluiden liikevaihdon työpäiväkorjatun sarjan) kolmen viimeisimmän kuukauden keskiarvon muutos verrattuna edellisvuoden vastaavaan ajanjaksoon. Kolmen kuukauden keskiarvo tasaa satunnaisvaihtelua.

Palvelualojen liikevaihtokuvaajassa on otettu huomioon aloittaneet ja lopettaneet yritykset. Muiden kuvaajien laskennassa käytetään paneelia, jossa ovat mukana vertailukelpoiset yritykset kohdekuukaudelta ja edellisen vuoden vastinkuukaudelta.

KAUPAN MYYNTI, KAUPPAPÄIVÄKORJATUT MÄÄRÄINDEKSIT

(1995=100)¹⁾

	2000 kesäkuu	Muutos kesäkuu 00/99, %
Moottoriajoneuvojen kauppa, korjaus ja huolto sekä polttoaineen vähittäismyynti	137,5	-1,4
Agentuurikauppa ja tukkukauppa poislukien moottoriajoneuvojen kauppa	120,9	1,8
– yleistukkukauppa	128,1	4,2
Vähittäiskauppa poislukien moottoriajoneuvojen kauppa	128,4	2,0
– tavaratalokauppa	141,6	4,4
– päivittäistavarakauppa	122,3	0,8

1) Vuoden 1998 alusta tapahtuneen tilastointitavan muutoksen takia tukku- ja vähittäiskaupan myynnistä julkaistaan kaupppäiväkorjatun määräindeksin ennakkotiedot koko tukku- ja vähittäiskaupasta sekä autokaupasta. Tukkukaupasta julkaistaan lisäksi yleistukkukaupan ja vähittäiskaupasta tavaratalo- ja päivittäistavarakaupan ennakkotiedot. Enemmän kaupan tilastoinnin muutoksista Tietoaikassa 5/98 sivulla 22.

YLEISÖN TALLETUKSET PANKEISSA

	1999		2000	
	3. nelj.	4. nelj.	1. nelj.	2. nelj.
Markkatalletukset (euromääräiset 1999–)				
Kanta, milj.mk	312998	323239	320285	319424
Keskikorko, %	1,14	1,25	1,39	1,63
Valuuttatalletukset (muut kuin euromääräiset 1999–)				
Kanta, milj.mk	6995	7574	6515	7172
Keskikorko, %	3,04	3,40	3,39	3,60

PANKKIEN LUOTOT YLEISÖLLE

	1999		2000	
	3. nelj.	4. nelj.	1. nelj.	2. nelj.
Markkaluotot (euromääräiset 1999–)				
Kanta, milj.mk ¹⁾	343950	353031	357060	360475
Keskikorko, % ²⁾	4,43	4,78	5,10	5,64
Valuuttaluotot (muut kuin euromääräiset 1999–)				
Kanta, milj.mk	9269	8461	7775	8130
Keskikorko, %	5,38	5,89	6,05	6,38

	2000					
	Tamm.	Helmi	Maalis	Huhti	Touko	Kesä
Kotimaiset uudet euroluotot¹⁾						
Määrä milj.mk ²⁾	14323	15189	17213	17881	17264	18766
Keskikorko, % ³⁾	4,33	4,52	4,68	4,76	5,20	5,34

1) 31.12.98 asti uudet markkaluotot

2) MI. valtion varoista välitetyt

3) PI. valtion varoista välitetyt

KESKEISIÄ KORKOJA

	2000				
	Maalis	Huhti	Touko	Kesä	Heinä
Eoniakorko	3,51	3,69	3,92	4,29	4,31
Euriborkorot					
1 viikko	3,52	3,73	4,04	4,31	4,35
1 kk	3,58	3,79	4,16	4,37	4,40
2 kk	3,66	3,86	4,26	4,42	4,48
3 kk	3,74	3,92	4,36	4,50	4,58
4 kk	3,80	3,97	4,41	4,56	4,66
5 kk	3,87	4,02	4,48	4,62	4,73
6 kk	3,93	4,08	4,54	4,68	4,83
9 kk	4,11	4,25	4,72	4,84	4,97
12 kk	4,26	4,36	4,84	4,96	5,10
Valtion obligaatioiden korkoja					
5 vuotta	5,04	5,24	5,48	5,31	5,42
10 vuotta	5,50	5,46	5,59	5,39	5,48

Lähde: Suomen Pankki

HEX-OSAKEINDEKSI (28.12.1990 = 1000)

	1999		2000			
		Maalis	Huhti	Touko	Kesä	Heinä
Yleisindeksi	7800	17132	15800	16342	16597	15812
Vuosimuutos, %	72,3	171,6	131	140,7	127	98,4

Työttömyysaste 7,8 % heinäkuussa

Työllisiä oli heinäkuussa Tilastokeskuksen työvoimatutkimuksen mukaan 42 000 henkeä enemmän kuin vuotta aiemmin. Toimialoista työllisyys lisääntyi eniten liike-elämän palveluissa sekä terveys- ja koulutuspalveluissa. Työpaikat lisääntyivät Länsi-Suomen, Etelä-Suomen ja Oulun lääneissä.

Työttömiä oli heinäkuussa 210 000, ja työttömyysaste oli 7,8 prosenttia. Vuotta aiemmin työttömiä oli 227 000, ja työttömyysaste oli 8,6 prosenttia. Nuorten työttömyysaste oli 12,4 prosenttia, kun se viime vuoden heinäkuussa oli 13,6 prosenttia. Toimialoista työttömyys väheni suhteellisesti eniten rahoitus- ja liike-elämän palveluissa.

Työvoimatoimistoissa oli heinäkuun lopussa kaikkiaan 338 000 työttömyysturvalain ja työnvälityksen säädösten

mukaisesti työttömäksi työnhakijaksi tilastoitua.

Ansioiden nousu nopeinta neljään vuoteen

Palkansaajien nimellisansiot nousivat ennakkotietojen mukaan vuoden 1999 huhti-kesäkuusta tämän vuoden huhti-kesäkuuhun 4,2 prosenttia. Ansiotason nousu oli nopeinta neljään vuoteen. Sopimuskorotusten osuus ansiotason noususta oli 3,1 prosenttia ja loput johtuivat liukumista ja rakennemuutoksista. Palkkojen reaalin vuosinousu oli 1,1 prosenttia toisella neljänneksellä.

Nimellisansiot kohosivat yksityisellä alalla keskimäärin 4,5 prosenttia, valtiolla 3,9 sekä kunnilla 3,2 prosenttia. Erot johtuvat pääosin liukumista ja rakennemuutoksista, sillä poikkeamat yleisestä 3,1 prosentin korotuslinjasta oli-

vat melko vähäisiä.

Palkansaajien säännöllisen työajan keskiansio oli huhti-kesäkuussa 12 100 markkaa kuukaudessa. Miehet ansaitsivat keskimäärin noin 13 300 ja naiset runsaat 10 800 markkaa.

Lähde: Ansiotasoindeksi 2000, 2. neljännes. Tilastokeskus

Inflaatio heinäkuussa 3,7 prosenttia

Kuluttajahintojen vuosimuutos oli heinäkuussa 3,7 prosenttia. Inflaatio nopeutui hieman, sillä kesäkuussa se oli 3,5 prosenttia. Nopeutuminen johtui erityisesti korkojen noususta.

Bensiinin korkea hinta nosti edelleen eniten inflaatiota heinäkuussa, 0,9 prosenttiyksikköä. Korkojen nousu lisäsi

inflaatiota 0,5 prosenttiyksikköä, kuten myös asuntojen ja vuokrien kallistuminen. Myös kevyt polttoöljy, ravintolapalvelut, julkinen liikenne, paikallispuhelut sekä alkoholi-juomat kallistuivat viime vuoden heinäkuusta tämän vuoden heinäkuuhun.

Inflaatiota hillitsi heinäkuussa käytettyjen autojen, matkapuheluiden ja vihannes-ten halpeneminen. Myös sähkön hinta laski.

Kesäkuusta heinäkuuhun kuluttajahinnat pysyivät keskimäärin ennallaan, vaikka korot nousivat ja televisiolupa, paikallispuhelut sekä asunnot kallistuivat. Toisaalta alennusmyynnit laskivat vaatteiden ja jalkineiden hintoja. Vihannekset ja bensiinikin halpenivat hieman.

Lähde: Kuluttajahintaindeksi 2000, heinäkuu. Tilastokeskus

TYÖTTÖMYYS

	2000 Kesäkuu	Heinäkuu	Muutos Heinäkuu 00/99 %
Työttömät, 1000 henkeä	279	210	-7,5
Miehet	129	94	-17,5
Naiset	151	116	2,7
15-24-vuotiaat	107	53	-10,2
Työttömyysaste, %	10,3	7,8	-0,8
Miehet	9,0	6,7	-1,6 yks.
Naiset	11,6	9,1	0,2 yks.
15-24-vuotiaat	22,4	12,4	-1,2 yks.
Työttömyysaste toimialoitain, %			
Maa-, riista-, kala- ja metsätalous	2,8	3,0	-1,1 yks.
Teollisuus	4,0	2,9	-1,2 yks.
Rakentaminen	6,9	10,7	4,1 yks.
Kauppa, majoitus- ja ravitsemistoiminta	6,7	6,0	1,2 yks.
Liikenne	4,4	3,3	-0,7 yks.
Rahoitus-, vakuutus- ja liike-elämän palvelut	3,8	3,7	-2,7 yks.
Julkiset ja muut palvelut	8,4	7,9	0,0 yks.

Uusi toimialaluokitus TOL-95

TYÖMARKKINAT

	1995	1996	1997	1998	1999*	1999	2000							
						XI	XII	I	II	III	IV	V	VI	VII
Työlliset, 1000 henkeä	2099	2127	2169	2222	2296	2284	2286	2240	2240	2244	2280	2377	2446	2468
Työttömät, 1000 henkeä	382	363	314	285	261	237	229	264	284	282	283	322	280	210
Työttömyysaste, %	15,4	14,6	12,7	11,4	10,2	9,4	9,1	10,6	11,3	11,2	11,0	11,9	10,3	7,8

*ennakkotieto

Tuottajahinnat nousivat edelleen

Teollisuuden tuottajahinnat eli kotimaisten tavaroiden tehtaanhinnat nousivat 0,5 prosenttia kesäkuusta heinäkuuhun. Nousu johtui valtaosin perusmetallien, selluloosan ja paperituotteiden kallistumisesta. Viime vuoden heinäkuusta tuottajahinnat nousivat 7,5 prosenttia. Nousu aiheutui pääosin raaka-aineiden, tuotantohyödykkeiden ja energiatuotteiden kallistumisesta. Investointi-, kestokulutusta ja muiden kulutustavaroiden hinnat kehittyivät maltillisemmin.

Tuontihinnat nousivat 1,0

prosenttia kesäkuusta heinäkuuhun. Nousun syynä oli erityisesti öljytuotteiden kallistuminen. Vuodessa tuontihinnat nousivat 12,9 prosenttia. Eniten kallistuivat öljytuotteet, energiaineraalit ja metallit.

Vientihinnat kohosivat kesäkuusta heinäkuuhun 0,7 prosenttia. Hintojen nousu johtui pääosin selluloosan, paperin, paperituotteiden, perusmetallin ja ei-metallisten mineraalituotteiden hintojen noususta. Viime vuoden heinäkuusta vientihinnat nousivat 8,2 prosenttia.

Lähde: Tuottajahintaindeksit 2000, heinäkuu. Tilastokeskus

PALKANSAAJIEN ANSIOTASOINDEKSI (1995 = 100)

	1999			2000	
	2. nelj.	3. nelj.	4. nelj.	1. nelj.	2. nelj.
Toimiala					
Maa- ja metsätalous	110,9	111,2	111,3	113,9	115,6
Teollisuus	114,2	114,6	115,4	117,9	119,5
Energia- ja vesihuolto	112,7	112,9	113,5	115,3	118,3
Rakentaminen	113,7	114,4	115,1	118,0	119,3
Tukku- ja vähittäiskauppa	112,4	112,5	113,1	114,6	117,2
Majoitus ja ravitsemustoiminta	111,6	112,0	112,2	115,4	116,2
Kuljetus	113,2	113,2	113,8	115,4	118,3
Posti- ja teleliikenne	115,4	115,6	116,3	119,4	120,7
Rahoitus	115,9	116,3	117,1	119,4	120,7
Vakuutus	113,9	114,1	115,3	117,9	119,1
Kiinteistöalan palvelut	112,8	112,9	113,2	115,8	117,7
Tietojenkäsittelypalvelu	112,4	113,0	113,6	115,9	118,5
Tutkimus ja kehittäminen	111,6	110,9	115,1	117,7	119,2
Julkinen hallinto	113,2	113,8	113,5	115,9	117,3
Koulutus	110,9	110,9	111,2	113,4	114,7
Terveystieteiden palvelut	113,6	113,7	113,9	116,1	117,4
Sosiaalipalvelut	112,1	112,1	112,2	114,4	115,6
Yhteensä	113,3	113,6	114,0	116,4	118,1
Tuntipalkkaiset	113,3	113,7	114,7	117,0	118,9
Kuukausipalkkaiset	113,3	113,5	113,8	116,2	117,8
Sektori					
Yksityinen sektori	113,8	114,1	114,7	117,1	118,9
Kunnat	112,0	112,1	112,2	114,4	115,7
Valtio	113,2	113,5	113,6	116,2	117,6
Muut	110,7	110,9	111,1	113,5	115,0

JULKISTEN MENOJEN HINTAINDEKSI (1995 = 100)

	1999	1998	1999			2000	
			2. nelj.	3. nelj.	4. nelj.	1. nelj.	2. nelj.
Valtiontalous	103,8	102,9	103,6	103,8	104,3	106,0	106,9
Kunnallistalous	107,1	105,4	107,0	107,3	107,7	109,5	110,9

KULUTTAJAHINTAINDEKSI

	1997	1998	1999	1999	2000	II	III	IV	V	VI	VII
				XII	I						
Indeksi (1995=100)	101,8	103,2	104,4	105,5	105,5	106,2	106,9	107,2	107,7	108,2	108,3
Vuosimuutos, %		1,2	1,4	1,2	2,0	2,2	2,7	3,1	2,7	2,9	3,5
Elinkustannusindeksi (1951:10=100)	1415	1435	1452	1466	1466	1476	1485	1490	1497	1504	1505

KULUTTAJAHINTAINDEKSI (1995 = 100)

	2000	Kuukausi- muutos %	Vuosi- muutos %
	Heinäkuu		
Kokonaisindeksi	108,3	0,0	3,7
Elintarvikkeet ja juomat	102,1	-0,2	0,6
Alkoholijuomat ja tupakka	111,0	0,2	2,6
Vaateset ja jalkineet	96,1	-5,5	0,2
Asuminen, lämpö ja valo	112,4	0,9	5,9
Huonekalut, kodinkoneet ja -hoito	102,8	-0,3	0,6
Terveystieteiden ja sairaanhoito	114,1	0,9	4,2
Liikenne	116,4	-0,3	7,2
Viestintä	93,5	2,2	1,4
Kulttuuri ja vapaa-aika	107,0	0,7	2,6
Koulutus	115,0	0,0	1,4
Hotellit, kahvilat ja ravintolat	112,2	-0,6	3,5
Muut tavarat ja palvelut	103,4	0,4	3,8
Nettohintaindeksi (1995=100) kesäkuu	107,3	0,5	4,0
Pohjainflaatioindikaattori (1995=100) kesäkuu	107,5	0,5	3,6

TUOTANNON HINTAINDEKSI (1949=100)

	2000	Kuukausi- muutos %	Vuosi- muutos %
	Heinäkuu		
Kokonaisindeksi	1672	0,6	7,7
Kotimarkkinatavarat	1664	0,5	7,5
Vientitavarat	1731	0,7	7,9
Tavararyhmät (SITC)			
0 Elintarvikkeet	1411	0,2	2,2
7 Koneet, laitteet ja kuljetusvälineet	1552	0,1	-2,0
71 koneet ja laitteet, ei sähkökoneet	2293	0,1	1,7
72 sähkökoneet, -laitteet ja -tarv.	771	0,0	-8,4
Toimialaryhmät (ISIC, Rev.1)			
2-3 Tehdasteollisuus	1661	0,7	8,9
34-38 metalliteollisuus	1449	0,9	3,3
34 metallin perusteollisuus	1245	3,6	21,5
35 metallituoteteollisuus	1602	0,0	4,2
36 koneiteollisuus	2297	0,1	1,8
37 sähkötekninen teollisuus	782	0,0	-7,2
38 kulkuneuvoteollisuus	1756	0,2	3,3

TUKKUHINTAINDEKSI (1949=100)

	2000	Kuukausi- muutos %	Vuosi- muutos %
	Heinä- kuu		
Kokonaisindeksi	1703	0,5	8,1
Kotimaiset tavarat	1750	0,6	6,4
Tuontitavarat	1530	0,3	11,2
Tavararyhmät (SITC)			
0 Elintarvikkeet	1250	0,1	1,0
3 Polttoaineet, kaasu, sähkö, lämpö	1936	0,2	15,2
31a kivennäispolttoaineet ja -öljyt	3038	0,4	35,1
31b kaasu, sähkövirta ja lämpö	1199	0,2	0,0
5 Kemian teollisuuden tuotteet	1337	1,3	15,2
68 Epäjalot metallit	1442	2,3	21,8
7 Koneet, laitteet ja kuljetusvälineet	1911	0,1	1,9
71 koneet ja laitteet, ei sähkökoneet	3163	0,2	2,0
72 sähkökoneet, -laitteet ja -tarv.	710	0,0	-0,7
73 kuljetusneuvot	2073	0,3	5,4

	TUONTIHINTAINDEKSI (1995=100)			VIENTIHINTAINDEKSI (1995=100)		
	2000 Heinäkuu	Kuukausi- muutos %	Vuosi- muutos %	2000 Heinäkuu	Kuukausi- muutos %	Vuosi- muutos %
Kokonaisindeksi	110,6	1,0	12,9	101,4	0,7	8,2
Energiatuotteet	198,6	4,6	60,9			
Raaka-aineet ja tuotantohyödykkeet	98,4	0,7	12,8	105,3	2,0	13,8
Kestokulutustavarat	102,5	-0,1	0,8	92,1	-0,2	-0,7
Muut kulutustavarat	104,9	-0,2	1,0	107,3	0,2	1,5
Investointitavarat	105,7	0,4	3,4	88,8	0,1	-3,5
Tavararyhmät (NACE-TOL)						
01 Maataloustuotteet	105,2	-1,2	7,8			
02 Metsätaloustuotteet	96,3	0,8	2,3			
C <i>Mineraalit</i>	180,6	0,4	48,5			
D <i>Teollisuustuotteet</i>	103,8	1,1	8,6	101,5	0,7	7,9
DA Elintarvikkeet, juomat ja tupakka	105,3	-0,3	-2,3	109,5	0,6	-1,5
DB Tekstiilit ja vaatteet	98,8	-0,5	-0,9	97,3	-0,3	0,9
DD Puutavara ja -tuotteet				93,0	-2,2	5,2
21 Selluloosa, paperi ja paperituotteet	99,1	4,0	17,6	108,2	1,9	11,6
232 Öljytuotteet	220,8	19,5	96,2			
DG Kemikaalit ja kemialliset tuotteet	103,6	0,2	17,0	111,9	1,7	17,9
DH Kumi- ja muovituotteet	95,0	-1,4	0,5	108,6	0,6	10,3
DI Ei-metalliset mineraalituotteet	103,5	0,1	-1,7	136,7	16,7	22,7
27 Perusmetallit	113,9	0,7	23,3	103,5	4,4	25,0
271 rauta, teräs ja rautaseokset	115,8	0,6	23,4	97,0	6,8	32,0
274 muut kuin rautametallit	116,6	0,8	30,6	115,1	1,7	19,3
28 Metallituotteet	102,3	1,0	2,1	91,7	0,2	2,4
DK Koneet ja laitteet	114,2	0,3	2,7	110,1	0,1	2,1
DL Sähkötekn. tuotteet ja optiset laitteet	78,5	0,0	1,0	73,3	0,1	-9,3
DM Kulkuneuvot	123,6	0,5	6,0	103,2	0,2	3,4

	TEOLLISUUDEN TUOTTAJAHINTAINDEKSI (1995=100)			KOTIMARKKINOIDEN PERUSHINTAINDEKSI (1995=100)			TUOKUHINTAINDEKSI (1995=100)		
	2000 Heinäkuu	Kuukausi- muutos %	Vuosi- muutos %	2000 Heinäkuu	Kuukausi- muutos %	Vuosi- muutos %	2000 Heinäkuu	Kuukausi- muutos %	Vuosi- muutos %
Kokonaisindeksi	105,5	0,5	7,5	107,4	0,6	8,3	107,6	0,5	8,0
Kotimaiset tavarat				106,5	0,5	6,4	106,7	0,6	6,4
Tuontitavarat ¹⁾				109,6	1,0	12,7	109,1	0,3	11,2
Käyttötarkoitus									
Energiatuotteet	111,7	-0,6	9,1	127,1	0,8	19,8	128,6	0,2	15,0
Raaka-aineet ja tuotantohyödykkeet	103,6	1,4	14,9	101,9	1,0	11,8	101,2	1,0	11,5
Kestokulutustavarat	113,8	-0,1	1,5	105,8	-0,1	1,0	105,6	-0,1	2,1
Muut kulutustavarat	103,5	0,5	1,5	103,1	0,3	1,4	103,5	0,2	1,3
Investointitavarat	102,1	0,0	0,3	106,9	0,3	3,2	103,1	0,1	1,7
Tavararyhmät (NACE-TOL)									
01 Maataloustuotteet				92,6	0,2	-0,2	93,9	0,0	-0,2
02 Metsätaloustuotteet				116,3	0,5	5,4	107,9	-0,1	2,2
C <i>Mineraalit</i>	110,8	0,3	3,6	167,0	0,4	40,6	160,1	0,5	34,3
D <i>Teollisuustuotteet</i>	106,8	0,6	9,9	105,1	0,8	9,3	106,4	0,6	8,7
DA Elintarvikkeet, juomat ja tupakka	101,7	0,2	2,5	102,1	0,1	1,8	103,8	0,2	1,6
DB Tekstiilit ja vaatteet	101,4	0,0	0,1	95,3	-0,4	-0,7	95,3	-0,4	-0,7
DD Puutavara ja puutuotteet	100,7	0,2	4,8	100,4	1,2	5,3	100,4	1,2	5,3
21 Selluloosa, paperi ja paperituotteet	105,3	1,6	27,5	104,4	1,9	26,2	104,7	1,9	26,2
22 Kustannus- ja painotuotteet	108,0	0,9	0,7	108,8	0,7	1,0	108,0	0,7	0,9
232 Öljytuotteet	195,4	-2,3	75,7	202,1	3,4	81,2	158,9	0,9	32,2
DG Kemikaalit ja kemialliset tuotteet	105,8	3,0	14,8	104,3	1,4	16,0	103,9	1,4	16,4
DH Kumi- ja muovituotteet	104,0	0,8	8,0	99,2	-0,1	4,8	98,9	-0,1	4,9
DI Ei-metalliset mineraalituotteet	109,1	-0,1	2,5	107,6	0,0	1,4	107,5	0,0	1,4
27 Perusmetallit	99,2	2,9	18,5	104,5	2,0	20,3	104,5	2,0	20,3
271 rauta, teräs ja rautaseokset	101,8	2,1	21,9	106,4	1,5	22,4	106,4	1,5	22,3
274 muut kuin rautametallit	93,5	5,2	16,4	103,3	3,0	22,8	103,1	3,0	22,8
28 Metallituotteet	110,8	-0,1	4,9	108,4	0,2	4,1	108,3	0,2	4,1
DK Koneet ja laitteet	112,5	0,1	1,2	113,1	0,2	1,9	112,9	0,2	1,9
DL Sähkötekniset tuotteet ja optiset laitteet	85,6	-0,2	-2,5	79,8	-0,1	-0,4	79,8	-0,1	-0,4
DM Kulkuneuvot	110,8	0,2	2,5	121,0	0,5	5,3	115,9	0,2	5,0
E Sähkö, kaasua, lämpö ja vesi	100,3	-0,1	-0,8	100,5	0,2	-0,5	103,9	-0,1	-0,9

	TUOKUHINTAINDEKSI											
	1997	1998	1999	1999 XI	1999 XII	2000 I	2000 II	2000 III	2000 IV	2000 V	2000 VI	2000 VII
Indeksi (1949=100)	1601	1577	1573	1612	1629	1638	1657	1670	1663	1690	1695	1703
Indeksi (1995=100)	100,9	99,6	99,4	101,8	103,0	103,5	104,7	105,5	105,1	106,8	107,1	107,6
Vuosimuutos, %	1,6	-1,3	-0,2	3,9	5,5	5,5	7,8	8,2	7,1	8,7	8,6	8,0

Matkailu kasvoi alkuvuonna 5 %

Sekä ulkomaisten että kotimaisten matkailijoiden yöpymisiä Suomen majoitusliikkeissä oli kesäkuussa 5 prosenttia enemmän kuin vuotta aiemmin. Japanilaisten yöpymiset lisääntyivät kesäkuussa eniten, 9 prosenttia. Matkailu kaikista muista tärkeimmistä maista kasvoi muutamalla prosentilla. Ainoastaan ranskalaisten, brittien ja hollantilaisten yöpymiset vähenivät hieman viime vuoteen verrattuna.

Hotellihuoneiden käyttöaste oli kesäkuussa 51,6 prosenttia, kun se viime vuoden kesäkuussa oli 53,4 prosenttia. Huoneiden käyttöaste oli korkein Ahvenanmaalla (69,7%), toiseksi korkein Uudellamaalla (67,8%). Maa-riianhaminassa hotellihuoneista oli käytössä 80 prosenttia ja Helsingissä 75 prosenttia.

Kaikkiaan tammi-kesäkuussa majoitusliikkeissä yövyttiin 6,8 miljoonaa kertaa, mikä oli 5 prosenttia enemmän kuin viime vuonna vastaavana ajanjaksona. Ulkomaisten matkailijoiden yöpymiset ovat vuoden alkupuolisella lisääntyneet 10 prosenttia ja kotimaisten matkailijoiden 3 prosenttia.

Ruotsalaiset, saksalaiset ja venäläiset yöpyivät majoitusliikkeissä yli 200 000 vuorokautta tammi-kesäkuussa. Seuraavana olivat britit 150 000 yöpymisellä. Japanilaisten yöpymiset lisääntyivät kuitenkin eniten, 22 prosenttia.

EU-maista kasvua 8 prosenttia viime vuonna

Viime vuonna matkailu Suomeen kasvoi kaikista EU-maista. EU-maista tulleiden matkailijoiden yöpymiset lisääntyivät 8 prosenttia edellisestä vuodesta, ja niiden määrä nousi 2,1 miljoonaan. Eniten lisääntyivät italialaisten, ranskalaisten, brittien, belgialaisten ja tanskalaisien yöpymiset. EU-maiden lisäksi matkailu kasvoi myös Yhdysvalloista ja Japanista.

Suomen majoitusliikkeissä yövyttiin yhteensä 15,6 miljoonaa kertaa vuonna 1999. Yöpymisistä 12 miljoonaa oli kotimaisten matkailijoiden yöpymisiä. Kasvua edellisvuodesta oli alle 2 prosenttia. Ulkomailta saapuneiden matkailijoiden yöpymisiä oli 3,8 miljoonaa. Venäläisten yöpymiset vähenivät 28 prosenttia, minkä johdosta ulkomaalaisten yöpymisten kokonaiskasvu jäi 2 prosenttiin.

Saksalaisten matkailu Suomeen kääntyi jälleen viime vuonna kasvuun parin vuoden taantumien jälkeen. Saksalaiset nousivat toiseksi suurimmaksi matkailijaryhmäksi ruotsalaisten jälkeen. Ruotsalaisten matkailu ei kasvanut edellisestä vuodesta lukuun ottamatta leirintäalueilla yöpyviä karavaanareita. Myös norjalaisia

karavaanareita tuli maahamme aikaisempia vuosia enemmän.

Venäjän talouskriisistä johtuvasta matkailun jyrkästä laskusta huolimatta venäläiset olivat edelleen Suomen kolmanneksi suurin matkailijaryhmä vuonna 1999.

Helsingin hotelleissa yöpymiset lisääntyivät lähes 6 prosenttia

Helsingissä matkailu kasvoi viime vuonna enemmän kuin koko maassa keskimäärin. Helsingin hotelleissa yövyttiin yhteensä 2,2 miljoonaa kertaa. Hotelliyöpymiset lisääntyivät 5,5 prosenttia, kun koko maassa kasvu jäi 1,4 prosenttiin. Suurin osa kasvusta johtui kotimaanmatkailun lisääntymisestä.

Ulkomaalaiset yöpyivät viime vuonna Helsingin hotelleissa 1,3 miljoonaa kertaa eli lähes 60 pro-

senttia kaikista hotelliyöpymisistä. Britit nousivat Helsingin hotellien suurimmaksi ulkomaiseksi asiakasryhmäksi vuonna 1999. Seuraavina olivat yhdysvaltalaiset ja ruotsalaiset. Venäläisten yöpymiset Helsingin hotelleissa vähenivät edellisestä vuodesta yli kolmanneksen, mikä pudotti heidät ensimmäiseltä sijalta neljänneksi ennen saksalaisia.

Helsingin hotellihuoneiden käyttöaste nousi viime vuonna 2,2 prosenttiyksikköä edellisestä vuodesta, 68,7 prosenttiin. Hotellihuoneiden keskimääräinen käyttöaste koko maassa jäi 49,4 prosenttiin. Hotellihuoneesta maksettu keskihinta oli Helsingissä 526 markkaa ja koko maassa 410 markkaa.

Lähde: Matkailutilasto 2000. Tilastokeskus

REKISTERÖIDYT UUDET AUTOT

	2000 Heinäkuu	Vuosi- muutos	2000 Tammi- heinäkuu	Vuosi- muutos
		%		%
Autot yhteensä	10991	-11	101562	0,9
Henkilöautot	9860	-11,6	90222	2,2
Pakettiautot	803	1,9	7816	-11,5
Kuorma-autot	295	-20,3	3175	-0,8
Linja-autot	33	-2,9	349	7,1

MAJOITUSTOIMINTA

	2000 Kesäkuu	Vuosi- muutos	2000 Tammi- kesäkuu	Vuosi- muutos
		%		%
Yöpymiset hotelleissa	1225125	6,0	6048630	5,2
ulkomaalaisia	399979	5,1	1545986	11,3
Hotellihuoneiden käyttöaste, %	51,6	-1,4	48,1	-0,5

VÄESTÖNMUUTOKSET

	1998 1.-4. nelj.	1999* 1.-4. nelj.	1999 1. nelj.	2. nelj.	3. nelj.	4. nelj.	2000 1. nelj.	2. nelj.
Elävänä syntyneet	57108	57648	14221	14982	15078	13293	14269	14555
Kuolleet	49262	49390	13856	11741	11625	12123	13961	11837
Syntyneiden enemmitys	7846	8258	365	3241	3453	1170	308	2718
Maahan muuttaneet	14192	14452	3272	3714	4366	3392	3481	4087
Maasta muuttaneet	10817	12113	3063	2560	3771	2572	2948	2803
Nettomaahanmuutto	3375	2339	209	1154	595	820	533	1284
Väestön kokonaisuutos ¹⁾	12297	11301	737	4557	4210	2152	841	4002

*ennakkotieto

VÄKILUKU

	1995	1996	1997	1998	1999	1999 1. nelj.	2. nelj.	3. nelj.	4. nelj.	2000 1. nelj.	2. nelj.
Ajankohdan lopussa, 1 000 henkeä	5117	5132	5147	5160	5171	5160	5165	5169	5171	5172	5176

Yli puolet kuolleista lapsia ja nuoria kehitysmaissa

Teollisuusmaissa kuolema kuuluu vanhuuteen

Pienen ihmisen kuolema on edelleen yleisempi suru kuin iäkkäämmän ihmisen kuolema ns. vähemmän kehittyneissä maissa, huolimatta kuolleisuuden laskusta ja elinajan pidentymisestä. Vain 16 prosenttia kuolemista kohtasi 65 vuotta täyttäneitä väestönosaa vuonna 1995, kun taas yli puolet menehtyneistä oli alle 20-vuotiaita – 40 prosenttia alle 5-vuotiaita.

Niin sanotuissa kehittyneemmissä maissa vain kaksi prosent-

tia kaikista kuolemantapauksista sattuu alle 20-vuotiaille – 68 prosenttia puolestaan iäkkäämmille, 65 vuotta täyttäneille.

Erilaiset ikärakenteet

Maanosien suurta eroa kuoleman kohtaamisessa selittää väestön ikärakenne, mutta myös erilaiset vaiheet niin sanotussa epidemiologisessa siirtymässä, väestön terveydentilan ja sen uhkien muutoksessa.

Esimerkiksi afrikkalaisista

vain kolme prosenttia ylipäättään on 65 vuotta täyttäneitä, kun osuus Euroopassa on 14 prosenttia. Viime vuosikymmenten väestöräjähdysten seurauksena väestö on valtaosin varsin nuorta. Väestönkasvu on osaltaan seurausta parantuneesta terveydentilasta ja alentuneesta kuolleisuudesta, silti odotettavissa oleva elinikä on Afrikassa 25 vuotta alaisempi kuin Pohjois-Amerikassa tai Länsi-Euroopassa.

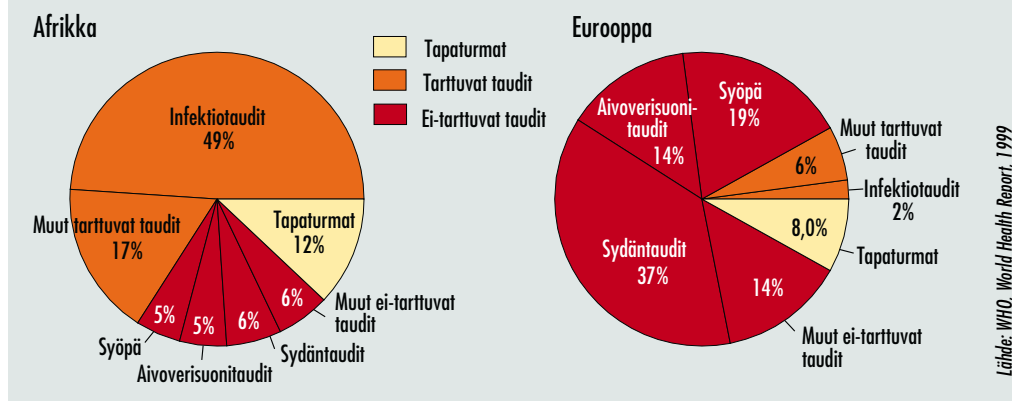
Erilaiset kuolemansyyt

Kehittyneissä maissa kuolleisuuden alenemiseen on liittynyt kuolemansyyden muuttuminen. Sellaiset tarttuvat taudit kuin tuhkarokko, influenssa, isorokko ovat väistyneet kuolinsyinä ja tilalle ovat tulleet vanhenemiseen liittyvät krooniset ja rappeuttavat taudit kuten sydäntaudit ja syöpät.

Kehitysmaissa taas kuolemansyinä hallitsevat tarttuvat taudit ja loissairaudet, kuten malaria, tuhkarokko ja viime vuosina HIV/AIDS. Afrikassa yli 60 prosenttia kuolemantapauksista johtuu tämänkaltaisista sairauksista. Tarttuvat taudit tekevät tuhojaan etenkin lasten ja nuorten joukossa. Syövä ja sydäntautien vähäinen osuus taas johtuu pitkälti siitä, että ikääntyneempää väestöä, joita tällaiset sairaudet kohtaavat, on varsin vähän.

Lähde: Population Bulletin 1, vol 55. Population Reference Bureau 2000

JOHTAVAT KUOLEMANSYYT AFRIKASSA JA EUROOPASSA 1988

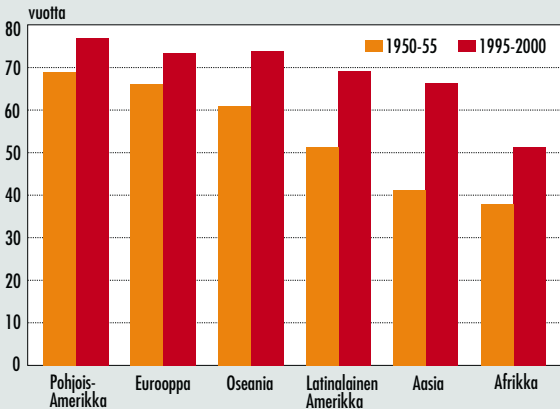
KANSAINVÄLINEN KATSAUS

	1999	USA	Japani	Itävalta	Belgia	Tanska	Suomi	Ranska	Saksa	Kreikka	Irlanti
Väkiluku (tuhansia)	272750	272750	126178	8087	10226	5322	5165	58620	82101	10534	3755
BKT (Mrd. US \$)	9192,0	9192,0	4320,2	207,8	248,4	174,3	128,7	1432,3	2112,0	124,3	91,2
BKT/as ostovoimakorjattu OECD=100	151	151	109	111	110	117	102	98	106	66	112
BKT:n vuosimuutos-%	q1/00	6,0*	0,7	3,9	4,6*	1,7	5,1	3,4	2,3	3,3*	8,6*
Teollisuustuotanto, vuosimuutos-%	toukok.	5,8*	6,8*	13,0*	5,4	11,0	11,7	4,6	8,5	5,3*	4,2*
Työttömyysaste,%	kesäk.	4,0	4,7	3,3	8,4	4,8*	9,7	9,6	8,4	..	4,5
Inflaatio, vuosimuutos-%	kesäk.	3,7	-0,7	2,7	2,7	3,3	3,4	1,7	1,9	2,5	5,5
Vähittäiskaupan myynti, vuosim. %	huhtik.	8,2*	-0,5*	7,4	16,1*	6,9	8,1*	2,8*	7,0*	1,8*	17,2
Osakkeiden hinnat, vuosimuutos-%	kesäk.	3,2	13,7	-0,9	-15,8*	39,7*	126,9	44,9	25,3*	108,1*	1,3

Lähde: OECD Main Economic Indicators ja Key Economic Indicators, Eurostat Statistics in Focus. Population and social conditions, Viro ja Venäjä (tiedot eivät ole täysin vertailukelpoisia muiden kanssa): Tilastokeskuksen IBS-palvelu

ODOTETTAVISSA OLEVA ELINIKÄ 1950-55 JA 1995-2000

Lähde: YK, World Population Prospects: The 1998 Revision

Botswanassa joka kolmannella HIV

Saharan eteläpuolisessa Afrikassa on YK:n AIDS-organisaation Unaidsin mukaan 24,5 miljoonaa kaikkiaan 34,3 miljoonasta HIV-tartunnan kantajasta koko maailmassa. AIDS:iin on jo kuollut lähes 19 miljoonaa ihmistä ja epidemian takia on yli 13 miljoonaa lasta jäänyt orvoiksi huolehtimaan itse itsestään.

AIDS on niin YK:n turvallisuusneuvoston kuin USA:n hal-

lituksenkin mukaan jo pahimmilla alueilla yhteiskunnallista epävakautta aiheuttava tekijä. Joissakin maissa sairaanhoitajia ja opettajia kuolee nopeammin kuin uusia saadaan tilalle.

Joissakin osissa eteläistä Afrikkaa jo neljäsosa aikuisväestöstä on saanut tartunnan. Namibian ja Etelä-Afrikan tasavallan kyljessä sijaitsevassa Botswanassa osuus on maailman korkein, tartunnan on saanut jo joka kolmas aikuinen. Koska länsimaiset lääkkeet ovat liian kalliita ja mutkikkaita

käyttää useimmissa Afrikan kolikissa, lähes kaikki tartunnan saaneet kuolevat.

Botswanalaisten elinajanodotteen arvioidaan putoavan 20 vuodella, mikä merkitsee vuosikymmenten kehitystyön tulosten pyyhkiytymistä olemattomiin.

EU-väki kasvoi hiukan

EU:n väkiluku oli tämän vuoden ensimmäisenä päivänä 375 967 700 eli

989 200 suurempi kuin vuotta aiemmin. Väestönkasvu tuli, kuten aiempinakin vuosina, pääasiassa nettomuuton myötä.

Luonnollinen väestönkasvu, eli syntyneiden uusien EU-kansalaisten enemmistö kuolleisiin nähden, oli vain 277 700 henkeä. Vain Ranskassa, Irlannissa, Hollannissa ja Suomessa luonnollinen väestönkasvu on tärkeämpi väkimäärän lisääjä, muissa jäsenmaissa kasvu tulee pääasiassa muuttoliikkeestä.

Väki jopa vähenisi ilman

maahanmuuttajia Saksassa, Italiassa, Ruotsissa ja jonkin verran myös Kreikassa ja Itävallassa.

Lähteet: Eurostat news release 96/2000.

Euroinflaatio pysyi 2,4 prosentissa

Euroalueen inflaatio oli 2,4 prosenttia heinäkuussa, kuten kesäkuussakin. Vuotta aiemmin inflaatiovauhti oli 1,1 prosenttia.

Korkein inflaatioaste EU-maista heinäkuussa oli Irlannissa, peräti 5,9 prosenttia. Perässä tulivat Luxemburg (4,7 %) ja Espanja (3,7 %).

Matalin inflaatio oli Britanniassa (1,0 %) ja Ruotsissa (1,3 %), jotka eivät kuulu euroalueeseen. Suomen EU-yhdenmukaisesti inflaatio oli heinäkuussa 2,9 prosenttia.

USA:ssa inflaatio oli heinäkuussa 3,5 prosenttia eli pari kymmenystä kesäkuuta alhaisempi.

Lähde: Eurostat news release 97/2000.

57646	15812	4462	9989	39418	8858	7142	59507	375473	145943	1442	1999
1171,0	393,7	152,9	110,5	595,9	238,7	259,1	1439,8	8487,8	182,1	5,2	1999
99	113	125	73	81	103	125	100	99	34*	33*	1999
3,0	4,2*	2,1	2,8*	4,2	3,8	3,5	3,0	3,0*	8,4	5,2	q1/00
7,9	0,1	5,5	-1,9	7,5	12,4*	12,0*	2,3	6,4	9,8*	9,3*	toukok.
10,7*	2,8*	3,7*	4,4	14,1	6,0	2,0*	5,7*	8,4	11,4	14,8*	kesäk.
2,6*	2,7	3,3	2,9	3,4	1,0	1,6*	3,3	2,6	20,1	4,1*	kesäk.
4,8*	2,6*	3,0	8,3	2,9*	8,7	-3,7*	4,5*	3,7	7,7*	19,0*	huhtik.
32,1*	22,2	16,9	27,1	8,9	66,6*	12,0*	6,5	..	..	..	kesäk.
Italia	Alankomaat	Norja	Portugali	Espanja	Ruotsi	Sveitsi	Britannia	EU yhteensä	Venäjä	Viro	

*Poikkeukset: BKT/as: Venäjä ja Viro 1996 BKT (vuosimuutos): USA 00q2; Belgia, Alankomaat ja EU-yht. 99q4; Portugali 98q4; Kreikka ja Irlanti 1999 Teollisuustuotanto (vuosimuutos): Viro 0007; USA, Japani ja Venäjä 0006; Ruotsi 0004; Itävalta ja Kreikka 0003; Irlanti 9908; Sveitsi 00q1 Työttömyysaste: Tanska, Alankomaat ja Sveitsi 0005; Italia ja Britannia 0004; Norja ja Viro 00q1 Inflaatio: Italia ja Viro 0007; Sveitsi 0005 Vähittäiskaupan myynti (=volyyymi, Espanja: myynnin arvo): Japani, Ranska, Saksa, Britannia ja Venäjä 0006; Suomi, Alankomaat, Espanja, Sveitsi ja Viro 0005; Belgia ja Kreikka 0002; USA 0001; Italia 9812 Osakkeet: Saksa ja Italia 0007; Tanska, Ruotsi ja Sveitsi 0005; Belgia 0004; Kreikka 9912

Peikkojen kuvaamisessakin pätevät säännöt

Olen aikaisemminkin useasti käsitellyt asteikkojen vaikutusta visuaaliseen vertailtavuuteen. Palaan siihen uudelleen, koska aihetta näkyy olevan. Asia näet pätee myös inflaatiopiekin kuvaamisessa.

Muutama viikko sitten uutisoitiin Suomen inflaation kehittymisestä muun muassa käyttäen esitystä, joka on kuviossa 1. Siinä on neljässä erillisessä paneelissa esitetty inflaation osatekijöiden muutosta vuoden aikana. Kaikissa paneeleissa on erilainen määräästeikko: joka paneelissa asteikkojen alku- ja loppupisteet olivat erilaiset. Samoin asteikkovälit poikkesivat kahdessa suhteessa: kolmessa paneelissa asteikkoväli oli kymmenen pistettä ja yhdessä viisi pistettä. Lisäksi kuvioista mittaamalla saadut (fysiset) asteikkovälit poikkesivat toisistaan, koska asteikat olivat eri mittaiset. Kuitenkin kuvat esitettiin rinnakkain niin, että inflaation tekijöiden vertailu nousi keskeiseksi osaksi esitystä.

Määräästeikkojen erilaisuuden vuoksi eri tekijöiden vertailusta on suuri vaara tulla harhaanjohtavaa. Vaikka pyrkii ottamaan asteikkojen erot huomioon, on oikean käsityksen saaminen lähes mahdotonta. Kuviossa 2 on samat neljä osatekijää pantu samaan kuvioon, jolloin luonnollisesti kaikilla inflaatiota kuvaavilla viivoilla on sama määräästeikko. Tällä ratkaisulla saadaan aikaan huomattavasti informatiivisempi esitys, jossa ei ole virheellisten tulkintojen mahdollisuutta.

Asteikkojen vaihtelu saattaa tuntua vähäiseltä ongelmalta, mutta todellisuudessa sillä on monenlaisia vaikutuksia. Esimerkiksi kuviossa 1 ei helposti huomaa inflaation tekijöiden ta-

soeroa eli sitä, että korkoja kuvaavan indeksin arvo on 60 ja 70 pisteen välillä, mutta asuntojen hintaa kuvaavan indeksin arvo vaihtelee runsaasta 140:stä runsaaseen 150:een. Samoin kuviossa 1 ei välttämättä huomaa, että kummankin indeksin pisteluku on kasvanut vuodessa lähes tarkalleen yhtä paljon. Kenties yhtenä syynä neljän paneelin käyttämiseen oli korkoindexin matala taso muihin verrattuna, mut-

ta minusta sekin on olennainen tieto, jota ei kuviossa 1 huomaa.

Toisaalta vuosi-inflaation kuvaamisessa tasoero on häiritsevää ja myös hieman harhaanjohtavaa. Oikeamman käsityksen saa kuviossa 3, jossa vain viimeksi kuluneen vuoden aikana tapahtuneet muutokset on esitetty. Esimerkiksi korkojen vaikutus nousee selkeämmin esille. Tällä palstalla käsitellään kuitenkin tilastografiikkaa ja siksi en puutu indeksien

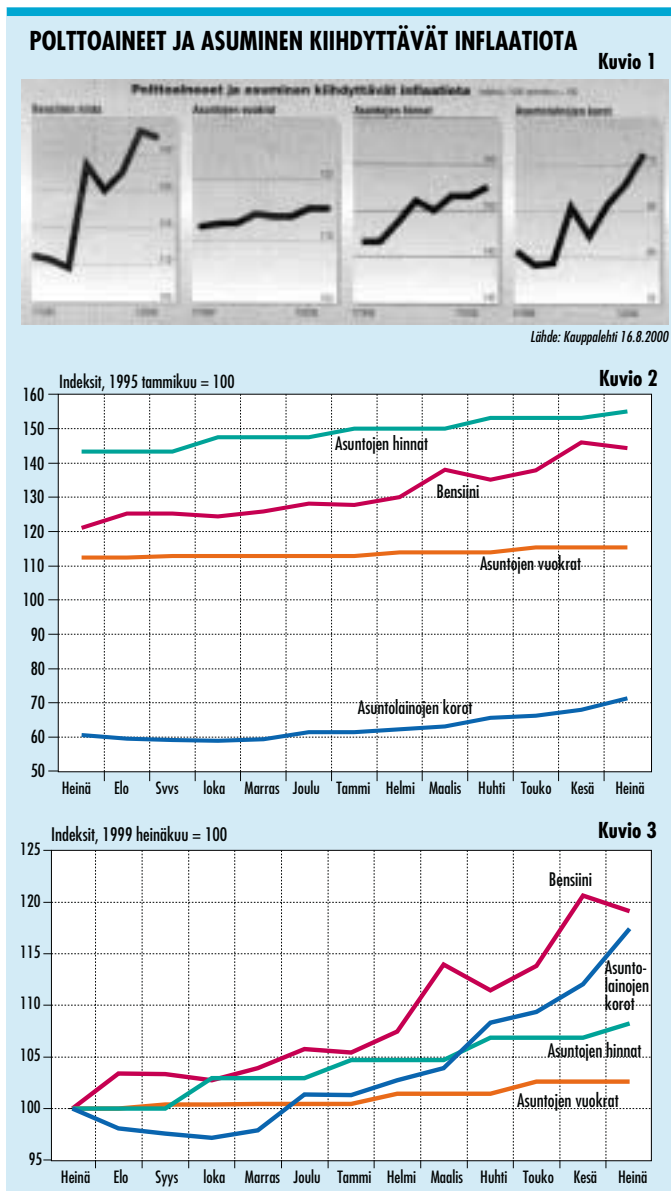
laskemisen problematiikkaan tämän enempää.

Eri inflaation tekijöiden keskinäisen suhteellisen vaihtelun havaitseminen kuviossa 1 on vielä vaikeampaa kuin kokonaisvaihtelun, koska kaikissa paneeleissa on eri mittakaava. Kaiken lisäksi kuviossa saattaa saada virheellisen käsityksen muutosten suuruudesta: esimerkiksi korkojen nousu näyttää liki yhtä suurelta kuin bensiniin hinnan nousu. Todellisuudessa koron indeksi nousi vuodessa kymmenisen ja bensiniin yli kolmekymmentä pistettä. Suhteutettuna tilanteeseen vuotta aiemmin kummankin tekijän kasvu on yhtä raju (ks. kuvio 3), mutta sen ilmaisemiseksi asteikkojen (mielivaltainen) venyttäminen on väärä ratkaisu.

Ei ole mitään selkeää syytä, miksi inflaation tekijät pitäisi esittää eri paneeleissa. Ne sopivat mainiosti samaan kuvaan. Vaikka yksi viiva onkin selkeästi muita alempana, sen mukaan otto ei kuitenkaan tiivistä asteikkoa liikaa. Inflaation tekijöiden sijoittaminen yhteen paneeliin antaa automaattisesti oikean käsityksen tekijöiden suhteesta eikä edes mahdollisuutta visuaalisen vertailtavuuden menettämiseksi synny. Se käytetäänkö kuviota 2 vai 3 on sisällöllinen, ei graafinen kysymys.

Kuviossa 1 on luultavasti esitetty myös virheellisiä lukuja. Esimerkiksi bensiniin indeksin arvo nousi 120 pisteen vaiheille jo huhtikuussa vuonna 1999. Toinen mielenkiintoinen yksityiskohta on joulukuun tienoilla oleva hyppäys kuvion 1 jokaisessa paneelissa. Luultavasti kyseessä on vuoden 2000 keskiarvo.

**Erikoistutkija
Vesa Kuusela,
Tilastokeskus**

EUROPROMS – tuotanto- ja ulkomaankauppatietokanta

Tietoa EU-maiden markkinoiden vertailuun

Europroms-tietokanta on ainoa eurooppalainen tietolähde, joka sisältää yksityiskohtaista ja vertailukelpoista tuotekohtaista tietoa EU-maiden teollisuuden myydyistä tuotannosta sekä tuonnista ja viennistä.

Yhdenmukaisen PRODCOM-tuoteluokituksen ansiosta saadaan esille kunkin tuotteen markkinoiden arvo Euroopan maissa: Kotimaiset markkinat = myyty tuotanto + tuonti – vienti.

Arvotiedot ovat saatavissa noin 4 400 tuotteesta ja lisäksi määrätiedot noin 3 500 tuotteesta.

Europroms on suunniteltu yritysten, tutkimuksen ja opetuksen työkaluksi. Sen avulla voi verrata teollisuustuotteiden tuotantoa ja markkinoita eri maissa ja eri toimialoilla sekä ennakoita toimialojen tulevaa kehitystä.

Tietoja on saatavissa vuosilta 1993 – 1999.

Kaikki tuotteet sisältävä Europroms CD ilmestyy kerran kuukaudessa - hinta 2000 euroa/vuosi (lisäksi alv)

Räätälöidyt tuotekohtaiset tietopaketit ovat tilattavissa DataShop-palvelun kautta

- toimialoittaisten tietokokonaisuuksien hinta on 150 – 900 euroa (lisäksi alv)

Tilaukset ja lisätietoja:

Eurostat DataShop Helsinki
Tilastokirjasto
PL 2 B
00022 Tilastokeskus
puh. (09) 1734 2221
faksi (09) 1734 2279

s-posti: datashop.tilastokeskus@tilastokeskus.fi

internet: www.tilastokeskus.fi/tk/kk/datashop.html

TIETOAJAN PALVELUKORTTI

postita ilmaiseksi, faksaa (09) 1734 2354 tai soita (09) 1734 2531

Tilaan Tietoajan

☐ kestopilauksena	350 mk/12 numeroa
☐ vuosilauksena	410 mk/12 numeroa
☐ irtonumero	39 mk/nro
☐ edellisvuosien irtonumero	30 mk/nro
☐ ilmainen näyttenumero tuttavalleni:	

Nimi _____

Osoite _____

Postinro ja -toimipaikka _____

Puhelin _____

Tilaan Tietoajan kuvia A4-koossa

☐ musta-valkokopioina	_____ kpl	65 mk/kpl + alv 22 %
(nærushintaan 5 nærerikoniata)		
☐ värinkoioina	_____ kpl	65 mk/kpl + alv 22 %
☐ musta-valkokalvona	_____ kpl	100 mk/kpl + alv 22 %
☐ värinkalvona	_____ kpl	150 mk/kpl + alv 22 %

Numerosta _____

Sivulta _____

Aiheesta _____

Yhteystietoni/Osoitteenmuutos ___ / ___ 19 ___ alkaen

Vanha osoitteeni:

Nimi _____

Osoite _____

Postinro ja -toimipaikka _____

Asiakasnumero _____

Uusi osoitteeni:

Nimi _____

Osoite _____

Postinro ja -toimipaikka _____

Puhelin _____

00003 Helsinki

Sopimus 00022/710

VASTAUSLAHTENS

Tietojka /3A

Tilastokeskus

Tietoa
keskus
maksaa
postimaksun

.A215

00022 Tilastokeskus
p. (09) 17 341,
ohivalinta (09) 1734...
faksi p. (09) 1734 2750
www.tilastokeskus.fi

Tietopalvelu, tiedustelut

Tilastokirjasto:
p. (09) 1734 2220,
faksi (09) 1734 2279

Julkaisujen myynti:

p. (09) 1734 2011
(ympäri vuorokauden),
faksi (09) 1734 2474

Aluepalveluimistot:

Oulu, p. (08) 537 2046
faksi (08) 537 2047
Seinäjoki, p. (06) 414 4539,
faksi (06) 423 3696

Tampere, p. (03) 3141 5900,
faksi (03) 3141 5950
Turku, p. (02) 274 3430,
faksi (02) 274 3440